

JÄRFÄLLA KOMMUN

Verksamhetsberättelse och årsbokslut 2016

Barn- och ungdomsnämnden

Dnr Bun 2017/88
Februari 2017

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
1. BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN, VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016	
1.1. Ansvarsområde	3
1.2. Viktiga händelser	3
1.3. Årets resultat med analys	5
1.4. Kvalitetsredovisning	6
1.4.1. Intern kontroll	7
1.5. Uppföljning av fullmäktige givna uppdrag	9
1.6. Väsentliga personalförhållanden	11
1.7. Miljöredovisning	12
1.8. Framtiden	12
2. POLITISK LEDNING	13
2.1. Ansvarsområde	13
2.2. Årets resultat med analys	13
2.3. Viktiga händelser	13
2.4. Anslag för oförutsedda utgifter	15
3. CENTRAL FÖRVALTNING	15
3.1. Ansvarsområde	15
3.2. Viktiga händelser	15
3.3. Årets resultat med analys	16
3.4. Väsentliga personalförhållanden	16
4. FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG 1-5 ÅR	17
4.1. Ansvarsområde	17
4.2. Viktiga händelser	17
4.3. Årets resultat med analys	18
4.4. Uppföljning av mål och resultat med analys	19
4.4.1. Inriktningsmål – Framtida tillväxt	19
4.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd	19
4.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat	20
4.4.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet	21
4.5. Kvalitetsredovisning	21
4.6. Framtiden	23
4.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal	24
4.7.1. Volymer	24
4.7.2. Nyckeltal	24
5. FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB	25
5.1. Ansvarsområde	25
5.2. Viktiga händelser	26
5.3. Årets resultat med analys	26
5.4. Uppföljning av mål och resultat med analys	27
5.4.1. Inriktningsmål – Framtida tillväxt	27
5.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd	27
5.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat	28
5.4.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet	28

5.5. Kvalitetsredovisning.....	29
5.6. Framtiden.....	29
5.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal	30
5.7.1. Volymer	30
5.7.2. Nyckeltal	30
6. UTBILDNING	31
6.1. Ansvarsområde	31
6.2. Viktiga händelser.....	32
6.3. Årets resultat med analys	32
6.4. Uppföljning av mål och resultat med analys	32
6.4.1. Inriktningsmål – Framtida tillväxt.....	33
6.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd	34
6.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat.....	35
6.4.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet.....	35
6.5. Kvalitetsredovisning.....	36
6.6. Framtiden.....	37
6.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal	38
6.7.1. Volymer.....	38
6.7.2. Nyckeltal förskoleklass	39
6.7.3. Nyckeltal grundskola.....	40
7. KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR.....	41
7.1. Ansvarsområde.....	41
7.2. Årets resultat med analys.....	41
7.2.1. Budgetrat underskott.....	41
7.2.2. Avvikelsekommentarer.....	42
7.3. Investeringsredovisning.....	43
8. BILAGA 1 – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: RESULTAT PER ENHET.....	44
9. BILAGA 2 – MÅLUPPFÖLJNING – VERKSAMHETSBERÄTTTELSE.....	45

SAMMANFATTNING

Nämnden har under 2016 haft sex sammanträden. Sammanträdena har varit öppna för allmänheten.

Under punkt 1.5 redogörs status för Kommunfullmäktiges givna uppdrag och under punkt 1.2 redogörs mer ingående för vilka viktigare ärenden som barn- och ungdomsnämnden behandlat under 2016.

Sammanfattningsvis kan konstateras att nämnden har kontroll över alla viktiga delar av ansvarsområdet: ekonomin, verksamheternas utformning och resultat, verksamheternas utvecklingsfrågor, myndighetshantering och behov av kapacitetsökning i samband med kommunens tillväxt.

1. BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN, VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Nämnd: Barn- och ungdomsnämnden

Ordförande: Eva Ullberg (s)

Barn- och ungdomsdirektör: Minna Avrin

Antal anställda: 2 108, motsvarar 2 039 årsarbetare

1.1. Ansvarsområde

Barn- och ungdomsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom de delar av det offentliga skolväsendet som utgörs av förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Nämnden ansvarar också för annan pedagogisk verksamhet, såsom öppen förskola, pedagogisk omsorg och öppen fritidsverksamhet.

1.2. Viktiga händelser

I syfte att skapa ett likvärdigt och kvalitativt mottagande av nyanlända elever i Järfälla kommun beslutade barn- och ungdomsnämnden i juni 2015 om en modell för mottagandet. Järfälla språkcentrum (JSC) som i dagsläget har ett uppdrag att svara för specialistkunskap som rör pedagogisk verksamhet och undervisning för nyanlända barn och elever får nu ett utökat uppdrag att vidga sin verksamhet till att även omfatta ett centralt mottagande av nyanlända elever i förskoleklass, och grundskolan. Mottagandet som sker inför skolplacering omfattar introduktionssamtal och hälso-samtal, kartläggningar av elevens kunskaper som, steg 1: språk och erfarenheter och sedan steg 2: litteracitet (den kommunikativa förmågan) och numeracitet (det matematiska tänkandet) och därefter sker skolplacering. Järfälla Språkcentrum (JSC) flyttade sin verksamhet från Aspnäskolan till X-huset vid gymnasiet där också Järfälla barn- och elevhälsa (JBE) finns. Järfälla språkcentrum ansvarar för det centrala mottagandet av nyanlända. Det betyder att JSC nu har anpassade lokaler för mottagandet av nyanlända där också möjlighet till de olika kartläggningar kring elevernas bakgrund kan genomföras på ett mer sammanhållet sätt. Ett samarbete mellan JBE och JSC får en större möjlighet att etableras.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2015 om riktade medel för ökad lärartätthet i förskolan samt i förskoleklass och årskurs 1-3 i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelse, höjda lärarlöner och en satsning på datorer eller lärplattor. Budgetramen för 2016 utökades.

Ny modell för socioekonomisk ersättning blev beslutad under våren. Modellen gäller både verksamhetsområdet förskola och pedagogisk omsorg samt utbildning. Den utgår ifrån en regressionsanalys där flera aspekter vägs in såsom kön, nyligen invandrad, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd samt om eleven bor med en eller båda vårdnadshavarna. I ärendet fick förvaltningen i uppdrag att analysera skillnader i grundpeng och övrig resurstilldelning mellan Järfälla kommun och andra kommunen (Dnr Bun 2016/66). Vid junisammanträdet fick barn- och ungdomsnämnden ta del av rapporten. Syftet var att titta på barn- och elevpeng och övrig resursfördelning för förskolor och grundskolor i Järfälla för att se hur kommunen förhåller sig till andra jämförbara kommuner. Slutsatsen som kunde dras, var att Järfälla har en lägre grundpeng och tilldelning av resurser till förskola och grundskolor än jämförbara kommuner i Stockholmsområdet (Dnr Bun 2016/164).

Herrestaskolans för- och grundskola som ligger i Barkarbystaden togs i bruk och invigdes vid vårterminens start. Verksamheten består av förskola för 100 barn och en F-5 skola för 300 elever. Under våren byggdes Kvarnskolan om och renoverades och stod klar till skolstart i augusti.

Pysslingens för- och grundskolor AB med huvudman Academedia startade i augusti en ny förskola vid Vattmyravallen. Förskolan Hovslagaren är byggd för 130 barn i åldern 1-5 år.

Kommunens expansion och kapacitetsplanering är en stor fråga under åren framöver. Nya bostadsområden, i Jakobsberg, Veddesta och på Barkarbyfältet, kräver ständig uppmärksamhet för att rätt förskole- och grundskolekapacitet ska skapas till rimliga kostnader. Ett aktuellt ärende handlar om etablering av en fristående skola på Söderhöjden. Tanken är en F-5 (6)-skola som byggs och drivs av fristående aktör.

Under året har IT-området utvecklats i flera avseenden. Kommunfullmäktige avsatte medel för ökat täthet vad gäller lärplattor alternativt datorer inom grundskolan. För att satsningen ska bli framgångsrik avropades via Kommentus ramavtal en IT-leverantör med särskild kompetens inom skolområdet. Avtalet innebär att såväl rektorer och förskolechefer som medarbetare får utbildning i hur IT kan användas för att stärka undervisningen. Under året har infrastrukturen förbättrats för att möjliggöra att fler antal enheter använder de trådlösa näten. Under våren blev upphandling av ny lärplattform klar och det nya systemet Vklass är nu i drift. Parallellt med införandet av Vklass har även G-suite införts. G-suite är en digital webbplats med verktyg för att samarbeta, skapa dokument, göra presentationer, ljud, film och lagring. Detta underlättar samarbetet mellan lärare och elever.

Kommunens platser för elever mottagna i grundsärskolan är begränsade. För närvarande går dessa elever på Kolarängskolan och Sandvikskolan upp till och med årskurs 6. Möjligheten att erbjuda en fortsatt skolgång i kommunen ses över och även möjligheten för eventuell utökning för de äldre åldrarna. Det sker i samband med nybyggnationer.

En utmaning som den kommunala verksamheten står inför är rekrytering av skolledare och lärare. Lärarbristen är ett faktum i hela landet och konkurrensen om behöriga lärare och skickliga skolledare är stor. Det bidrar till en hög konkurrens mellan närliggande kommuner vilket i sin tur innebär att lönenivåerna stiger. Barn- och ungdomsnämnden har en långsiktig personalförsörjningsplan för att säkerställa framtida behov av rekrytering. Denna plan reviderades hösten 2015. Planen innehåller en rad åtgärder för att möjliggöra en god personaltillförsel. Som exempel kan nämnas marknadsföring av Järfälla kommun som attraktiv arbetsgivare, samarbete med Södertörns högskola för att stärka lärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning samt att knyta studenter och nyutexaminerade pedagoger till Järfälla kommun. Två viktiga faktorer i rekrytering är konkurrenskraftig löneutveckling och en bra arbetsmiljö och båda perspektiven ingår i personalförsörjningsplanen. Som en del i personalförsörjningen har barn- och ungdomsnämnden valt att söka medel för att öka behörigheten hos redan anställd personal via Kompetensfonden.

Under senare delen av hösten 2016 genomförde Skolinspektionen sin regelbundna tillsyn i Järfälla. Huvudmannanivån kommer att intervjuas i början av januari 2017. De skolor som valts ut för en noggrannare granskning är: Tallbohovskolan, Aspännaskolan och Kvarnskolan. Grundsärskolorna på Björkebyskolan, Olovslundskolan, Sandvikskolan och Kolarängskolan ingår också i granskningen.

1.3 Årets resultat med analys

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett överskott för 2016 på 38,5 mnkr.

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	1 507,7	1 507,7	1 392,0	1 303,3
Externa intäkter	180,6	191,3	175,9	160,4
Interna intäkter	15,7	5,8	10,1	0,0
Summa Intäkter	1 704,0	1 704,8	1 578,0	1 463,7
Kostnader för				
Personal	-937,7	-947,6	-882,8	-816,6
Lokalkostnad	-167,6	-181,0	-146,9	-146,1
Entreprenader	-363,6	-368,7	-360,8	-354,1
Kapitaltjänstkostnader	-7,0	-7,0	-4,3	-3,4
Övriga kostnader	-228,1	-162,0	-174,9	-151,2
Summa Kostnader	-1 704,0	-1 666,3	-1 569,7	-1 471,4
Årets resultat	0,0	38,5	8,3	-7,7
Nettoinvestering	25,3	12,2	9,5	5,8
Eget kapital *)	26,5			

*) Bokfört eget kapital per 31 dec exklusive årets resultat

Överskottet beror främst på lägre volymer, än budgeterat, inom förskolan och fritidshem. Avvikelsen av volymer är på 20,2 mkr och kommer att återbetalas i samband med årsbokslutet enligt gällande ekonomistyrregler. En annan betydande förklaring till överskottet är att bidragen från Migrationsverket och Järfälla kommun för nyanlända barn och elever samt det riktade kommunala bidraget för ökad lärartäthet inte

har kunnat nyttjas fullt ut under 2016. När det gäller bidragen för nyanlända är överskottet drygt 9 mkr, vilket förklaras av en försiktighet att nyttja bidragen innan beslut och utbetalning har skett, vilket tar cirka ett år från att ansökan har gjorts. Beträffande det riktade kommunala bidraget för ökad lärartäthet har det under året varit svårt att rekrytera lärare, vilket innebär att 7,4 mkr av de 18 mkr inte har kunnat nyttjas under 2016.

Helårsprognosen per augusti visade på ett överskott på 30,2 mkr. Den avgörande skillnaden mellan prognosen per augusti och verkligt utfall för 2016 är volymavvikelsen på 6,8 mkr och ersättningen för Nyanlända från Migrationsverket. Utfallet för volymer är lägre än budget men högre än den prognos som gjordes i samband med rapporten för tertiäl 2. Antalet barn och elever är något högre för förskola/pedagogisk omsorg och fritidshem, men det är främst antalet elever inom utbildning som är högre än prognos.

1.4 Kvalitetsredovisning

Kvalitetsuppföljning med enheterna är en del i barn- och ungdomsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet är att skapa en dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Dialogen ger en bild av aktuellt läge i verksamheterna och därtill kan intresse och utmanande frågor bidra till utvecklingskraft. I Program för resultatförbättring finns fyra utvecklingsområden som särskilt kommer att diskuteras kvalitetsuppföljningen. Dessa är systematiskt kvalitetsarbete, inkluderande arbetssätt, utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt digital kompetens. Resultatförbättringsprogrammet fungerar som en del av underlaget för Kvalitetsuppföljningen där barn- och ungdomsdirektör, verksamhetschefer samt en utredare med fokus på kvalitetsfrågor möter 1:a och 2:a linjens chefer.

Attitydundersökningen som genomförs i Järfälla kommun görs i samarbete med två andra kommuner. De andra kommunerna är Sigtuna och Upplands-Bro. Svarsfrekvensen för 2016 och totalt för Järfälla, låg på 69 procent samma som svarsfrekvensen för 2015. Målgruppen är samtliga vårdnadshavare med barn i förskola och pedagogisk omsorg i kommunal regi. Bland de fristående verksamheterna i kommunen ingår i princip alla förskolor och pedagogisk omsorg, Vittra och Montessoriförskolan Fröhuset deltar inte. För fritidshem och skola ingår alla kommunala skolor och även Internationella Engelska skolan. Enkäten går ut till elever och föräldrar, årskurs 3, årskurs 5 och årskurs 8. Undersökningen pekar på att Järfällas elever och föräldrar är fortsatt nöjda med verksamheterna som bedrivs i Järfälla. Även om graden generellt sett är hög, finns det områden som bör och kan utvecklas, till exempel information. Med hjälp av god information förbättras kommunikationen och upplevelse av inflytande förstärks. Ett utvecklingsområde är att få eleverna mer nyfikna på skolarbetet. Prestation hänger tätt samman med elevers motivation till skolarbetet.

Tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har fortsatt enligt den modell som utarbetats. Anmälda besök görs regelbundet vartannat till vart tredje år. Under 2016 har tillsyn genomförts på Montessoriförskolan Kuben, Montessoriförskolan Rosa Tornet, Orgona förskola, Skogsbackens förskola, Vittra förskola, Råstens förskola, Fäbodens förskola och Solens förskola. I något fall har den lägsta formen av sanktion, i form av anmärkning, utdelats. Anmärkningen var riktad mot förskolans

arbete med likabehandling. Alla verksamheter har hög kvalitet som överensstämmer med förskolans uppdrag och med också läroplanens mål och riktlinjer.

Barn- och ungdomsförvaltningen kan fortfarande konstatera att resultaten av elevernas måluppfyllelse inte är tillräckliga och måste förbättras. Såväl forskning om skolan som andra undersökningar och Skolinspektionens egna erfarenheter visar att det är fokuseringen på undervisning som avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Därför ska skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande vara i fokus för såväl rektors som huvudmannens kontinuerliga utvecklings- och uppföljningsarbete. Vad gäller resultat för normer och värden kan det fastslås att elever och föräldrar generellt är mycket nöjda med Järfällas verksamheter och de upplever en hög grad av trygghet. Detta gäller hela vägen från förskolans upp till årskurs 9. Glädjande nog tycks denna trend vara stabil även över tid. Vidare upplever elever och föräldrar en hög grad av delaktighet och inflytande i verksamheten. Årets resultat indikerar dock på något sjunkande grad av nöjdhet för fritidshemmen. När det handlar om verksamheternas förutsättningar kan det konstateras att förskolan de senaste åren har haft en varierande personaltäthet, men en jämn andel personal med pedagogisk högskoleexamen. Mönstret känns igen på grundskolan - grundskolans personaltäthet har varierat de senaste åren, men andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är relativt stabil. Fritidshemmen har haft den mer negativa utvecklingen av de olika verksamhetsformerna. Personaltätheten minskar och andelen fritidslärare med pedagogisk högskoleexamen minskar. Denna trend återspeglas även på riksnivå.

Skolinspektionen granskade under hösten sex utvalda förskolor rörande platsgaranti och kvalitet i förskolans uppdrag. Granskningen genomfördes i 19 kommuner varav Järfälla var en. Fem av de sex förskolorna fick anmärkning medan en inte fick någon. Åtgärder är vidtagna. Resultaten av granskningen visar rent generellt på att begreppet undervisning och hur undervisning ska bedrivas i förskolan behöver tydliggöras. Det behöver också bli tydligt hur förskollärares ansvar för undervisningen kan uttryckas för att synliggöra förskollärares roll som undervisande lärare. Förskolechefen behöver ta det övergripande ansvaret och ge förutsättningar för förskollärare att ta ansvar för att undervisningen genomförs så att barnen stimuleras och utmanas i utveckling och lärande i riktning mot strävansmålen.

1.4.1 Intern kontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer för intern kontroll (KF 2013-11-04) där syftet är att säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser arbetar systematiskt för att upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll. Den interna kontrollen är ett hjälpmedel för att säkerställa att kommunens mål uppnås. Intentionen med en internkontrollplan är att säkerställa att nämnden arbetar systematiskt med de frågor som är väsentliga för nämndens verksamhetsområde, att risker för att fel ska uppstå undviks eller minimeras och att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt.

Barn- och ungdomsnämndens plan för internkontroll fastställdes 2014 och omarbetades under 2015 för anpassning till den nya förvaltningsorganisationen. Internkontrollplanen kompletterades då med en risk- och väsentlighetsanalys. Under 2016 har den centrala förvaltningen arbetat vidare med internkontrollplanen och tagit fram prioriterade detaljområden inom respektive specialitet. De prioriterade områden som

har lyfts fram i internkontrollplanen är: styrning, myndighetsutövning, systematiskt arbetsmiljöarbete, personal samt stödprocesser/stödsystem.

Inom området *styrning* har förvaltningen bland annat prioriterat att tillse att delegeringsordning är korrekt och följs, att behörigheter/attester är korrekta och att dokumenthanteringsplanen följs. Dessa har uppdaterats löpande. Dokumenthanteringsplanen har reviderats då den behövde struktureras om till följd av tidigare omorganisation och det arbetet är snart färdigställt. För att säkerställa bevarande av originalhandlingar på den centrala förvaltningen, till exempel nämndhandlingar, har befintliga närarkiv byggts om under året för att klara gällande brandsäkerhetskrav. Rutiner har reviderats för arkivering och beslut har tagits om gallring av nationella prov i övriga ämnen vilket innebär att skolorna nu får möjlighet att gallra en stor mängd arkivmaterial. Rutiner har upprättats för inleverans av arkivmaterial från skolorna till kommunarkivet för långtidsförvaring vilket ger en säkrare arkivering och förbättrade eftersökningsmöjligheter.

Ett viktigt område är att ha kontroll över ekonomi/budgetuppföljning, att säkerställa att resurserna används i relation till budget. Detta har gjorts i samband med framtagning av delårsrapport och verksamhetsberättelse. Förvaltningens totala budget har lagts in i uppföljningssystemet Hypergene för att få ett bättre verktyg för prognosarbetet och en säkrare ekonomisk uppföljning. Att säkerställa måluppfyllelsen är också ett viktigt område vilket har kontrollerats bland annat genom kvalitetsuppföljning, attitydundersökning samt verksamhetsberättelse och årsbokslut.

Kapacitetsplanering av lokaler för att säkerställa att det finns plats för alla barn och elever i för- och grundskolor rapporteras nu löpande till ledningsgruppen. Då kommunen är i ett expansivt utbyggnadsskede är det väsentligt att ledningsgruppen har en gemensam bild över kapacitetsplaneringen.

Inom området *myndighetsutövning* har ändringar gjorts i systemet för klagomålshandtering. Detta har inneburit att ärenden läggs till handläggare som kopplats till rätt handläggargrupp vilket förenklar och snabbar upp ärendehantering.

Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet har utbildningsinsatser för chefer genomförts i syfte att få en mer tillförlitlig statistik över tillbud och olycksfall/arbetsskador. Med en säkrare statistik kan bättre prioriteringar göras för att förebygga orsaker till ohälsa.

Inom området *personal* har beslut tagits och införande påbörjats om nya IT-lösningar för att underlätta chefernas analyser beträffande personalens behörigheter. Genom en automatisk registeravstämning av personalens behörigheter mot Skolverkets databas får cheferna en säker verifikation beträffande personalens behörighet och för att verifiera pedagogernas behörighet i de ämnen man arbetar i görs även en koppling mot schemalägningsprogrammet. Systemet som används benämns KOLL (kompetenskartläggningssystem) och har hittills inneburit en viss extra administration för chefer då de manuellt behövde granska behörigheterna.

Området *stödprocesser/stödsystem* omfattar bl.a. att säkerställa att IT-system stödjer de administrativa processerna. Här pågår ett arbete för att minska sårbarheten avseende IT-kompetensen centralt. Planering har gjorts att införa automatiserade rutiner i vissa delar av faktureringsprocessen.

Utifrån den centralt framtagna planen har enheterna som drivs i kommunal regi värderat risk- och väsentlighetsanalysen i internkontrollplanen för sin enhet under 2016. Enheterna har därefter tagit fram handlingsplaner för de områden som genererat högst värde ur risk- och väsentlighetsanalysen. Enheternas handlingsplaner omfattar generellt att säkerställa förmåga att tillgodose behovet av behörig personal på lång och kort sikt inklusive vikarieanskaffning och på flera enheter återfinns handlingsplaner angående IT-system för att säkerställa att kompetens och utrustning finns på enheten. Andra områden som nämns är budgetprocessen och att säkerställa att det finns tydliga rutiner för lagstadgade åtgärder.

1.5 Uppföljning av fullmäktige givna uppdrag

Uppdrag:	Status:	Kommentar:
Samtliga nämnder och styrelser ges i uppdrag att genomföra barnkonsekvensanalyser i beredning av samtliga beslut som fattas.	Klart	Fortsatt arbete med barnkonsekvensanalyserna är att utveckla kvaliteten i dessa.
Samtliga nämnder och styrelser ges i uppdrag att anlita ”välfärdsjobbare”.	Klart för 2016	Att ta emot välfärdsjobbare är ett återkommande arbete.
Samtliga nämnder och styrelser ges i uppdrag att anlita feriepraktikanter.	Klart för 2016	Att ta emot feriepraktikanter är ett återkommande arbete.
Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag till minskad administrativ rapportering mellan enheter och förvaltning för beslut i nämnden.	Klart	Uppdraget är kopplat till barn- och ungdomsnämndens personalförsörjningsplan och kommer att följas upp i slutet av 2017.
Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att öka lärartätheten i förskolan i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelsen. Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att vid delårsbokslut och årsbokslut rapportera på vilket sätt lärartätheten har ökat i förskolan. 7 000 tkr	Klart	Lärartätheten har ökat med åtta tjänster på de kommunala förskolor som fick medel för detta. En regressionsanalys från Statistiska Centralbyrån var utgångspunkten för fördelningen. Fördelning av medel till de fristående förskolorna i Järfälla samt förskolor i andra kommuner och kommunala

		förskolorna i Järfälla grundades i antalet barn i förskoleverksamheten.
Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att öka lärartätheten i förskoleklass, samt i årskurs 1-3, i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelsen. Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att vid delårsbokslut och årsbokslut rapportera på vilket sätt lärartätheten har ökat i förskoleklass, samt i årskurs 1-3. 11 000 tkr	Klart	Lärartätheten har ökat med 16 tjänster på de kommunala skolor som fick medel för detta. En regressionanalys från Statistiska Centralbyrån var utgångspunkten för fördelningen. Fördelning av medel till de fristående grundskolorna i Järfälla samt grundskolor i andra kommuner och kommunala grundskolorna i Järfälla grundades i antalet barn i förskoleklass och i årskurs 1-3.
Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att, utöver ordinarie lönerevision, höja lärarlönerna. 6 000 tkr	Klart	Fördelning av medel till de fristående för- och grundskolorna i Järfälla samt för- och grundskolor i andra kommuner och kommunala för- och grundskolorna i Järfälla grundades i antalet elever.
Barn- och ungdomsdirektören ges i uppdrag att i februari 2016 rapportera till nämnden vilka grupper som särskilt prioriteras för höjda lärarlöner.	Klart	Rapporterat för nämnden vid februarisammanträdet.
Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att ge alla grundskolelever i Järfälla tillgång till egen surfplatta eller dator i skolan. 8 000 tkr	Klart	Fördelning av medel till de fristående för- och grundskolorna i Järfälla samt för- och grundskolor i andra kommuner och kommunala för- och grundskolorna i Järfälla grundades i antalet elever. Inom de kommunala skolorna uppnås nu en täthet på en lärplatta per två elever i årskurs 1-3 och en för varje elev i årskurs 4-9.

1.6 Väsentliga personalförhållanden

Antalet anställda personer/årsarbetare vid Barn- och ungdomsförvaltningen fortsätter att öka jämfört med tidigare år. Järfälla växer vilket avspeglar sig i antal medarbetare inom för- och grundskolor. Antalet årsarbetare tar hänsyn till anställdas omfattning i tjänsten. Det innebär att anställda som arbetar mindre än 100 procent räknas till den andel de är anställda. Antalet faktiska årsarbetare tar även hänsyn till föräldraledigheter, tjänstledigheter och långtidssjukfrånvaro. Ambitionen med detta nyckeltal är att visa personalstyrkans storlek som faktiskt utför arbete. Även här ser man att antalet årsarbetare har ökat under de gångna åren. Däremot är andelen män i förhållande till andelen kvinnor konstant. Kvinnor fortsätter att vara i klar majoritet inom verksamheterna.

	2016		2015		2014	
	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal
Personer	100	2108	100	2096	100	2008
varav kvinnor	81	1713	82	1716	83	1695
varav män	19	395	18	380	17	349
Årsarbetare	100	2039	100	2013	100	1927
varav kvinnor	81	1660	82	1650	83	1591
varav män	19	379	18	364	17	336

Medelåldern hos de anställda minskar från 47 år 2014 till 45 år 2015 och 44 år 2016. Förändringen förklaras av att medarbetare som går i pension ersätts med nyanställda yngre medarbetare i förhållande till totalt antal anställda.

Medelålder	2016	2015	2014
Totalt	44	45	47
varav kvinnor	44	46	47
varav män	40	43	44

Under 2016 har arbetet med att hantera sjukfrånvaron inom Barn- och ungdomsförvaltningen fortsatt. Personalkonsulter har arbetat med att stötta cheferna i rehabiliteringsärenden genom att samordna, driva på och dokumentera. Man har också fokuserat på att hitta lösningar för att kunna avsluta några av förvaltningens längsta ärenden.

I diagrammet nedan framgår att sjukfrånvaron vid Barn- och ungdomsförvaltningen har ökat något. En orsak till ökningen är att ärenden där medarbetare är frånvarande längre än 60 dagar ökar. Andelen anställda utan sjukfrånvaro ligger relativt konstant runt drygt en tredjedel.

Sjukfrånvaro	2016	2015	2014
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid *)	6,7	6,2	5,8
< -29 år	6,7	4,4	4,8
30-39 år	6,1	6,0	4,7
40-49 år	6,4	5,9	6,4
50-55 år	7,3	7,8	6,9
> 56 år	7,1	7,0	5,8
Andel anställda utan sjukfrånvaro	34	34	36
Andel av total sjukfrånvaro som varit frånvarande i minst 60 dagar	46	45	42

*) Uppgifter gällande sjukfrånvaro per åldersgrupp är hämtade från Hypergene.

1.7 Miljöredovisning

Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar aktivt med att minska sin miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling. Under året har förvaltningen arbetat med att uppdatera sitt miljöledningssystem. Syftet är att ta fram aktuell dokumentation som ska fungera som hjälp och riktlinjer i miljöarbetet på förvaltningens enheter. Alla enheter har arbetat aktivt med miljöfrågor enligt kriterier för miljöcertifiering och vävs i stort in i den dagliga verksamheten. Under året har bland annat arbetet med åtgärder kopplade till handlingsplanen för giftfria för- och grundskolor i Järfälla kommun påbörjats.

1.8 Framtiden

Att öka barns och elevers måluppfyllelse är verksamhetens främsta mål. Förskolans viktiga arbete med att lägga grunden för ett fortsatt lärande och kunskapsinhämtning ska utvecklas vidare och bidra till ökad måluppfyllelse. För att nå ökad måluppfyllelse kommer fortsatta satsningar på utökad studie- och yrkesvägledning och uppbyggnad av skolbibliotek på alla skolor genomföras. Ytterligare arbete framåt är att utveckla ett systematiskt kollegialt lärande på alla enheter. En utveckling av den digitala kompetensen som ett pedagogiskt verktyg är också en väg att nå längre.

I det systematiska kvalitetsarbetet behöver kunskapen om metoder för analys av resultat öka så att de åtgärder i enheternas förbättringsarbete som tas fram är väl grundade och förankrade i vetenskap och beprövad erfarenhet.

Nationella satsningar som läslyftet, obligatorisk lovskola, läsläsning, insatser för ökad specialpedagogisk kompetens och satsning för ökad kompetens på fritidshemmen är exempel på insatser som påverkar måluppfyllelsen.

En utmaning som redan är ett faktum och som kommer att kvarstå är rekrytering av skolledare, lärare och specialistkompetenser bland annat inom barn – och elevhälsans område. Svårigheten med rekrytering är densamma i hela landet och konkurrensen om skickliga skolledare, behöriga lärare och olika specialistkompetenser inom utbildningsområdet är stor. Det bidrar till en svårhanterlig lönestruktur där medarbetare

med lång erfarenhet och anställning hamnar långt efter nyutbildade och nyanställda. Detta bidrar också till en personalrörlighet som kan inverka negativt på verksamheten.

Kommunens expansion och kapacitetsplanering är en stor fråga nu och under åren framöver. Nya bostadsområden kommer att kräva ständig uppmärksamhet för att rätt förskole- och grundskolekapacitet ska kunna skapas till rimliga kostnader. En viktig fråga att lösa är de stora kostnader det innebär att starta upp en ny verksamhet. En konsekvens för nya verksamheter är svårigheten att få ekonomi i balans då lokalerna ska inredas, material köpas in och förskolan/skolan ska bemannas innan verksamheten är fullt utbyggd.

2. POLITISK LEDNING

2.1. Ansvarsområde

Barn- och ungdomsnämnden har nio ledamöter och nio ersättare. Majoriteten utgörs av sex representanter för socialdemokraterna, en representant för centerpartiet, två för miljöpartiet. Minoriteten består av fem representanter för moderaterna, två för folkpartiet samt vardera en representant för kristdemokraterna och vänsterpartiet. Ett arbetsutskott bestående av fyra ledamöter och fyra ersättare bereder nämndens ärenden.

2.2. Årets resultat med analys

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	0,9	0,9	1,2	1,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Intäkter	0,9	0,9	1,2	1,0
Kostnader	-0,9	-0,7	-0,8	-1,0
Summa Kostnader	-0,9	-0,7	-0,8	-1,0
Resultat	0,0	0,1	0,4	0,0
Förvaltningsinternt netto	0,0	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	0,1	0,4	0,0

Politisk ledning redovisar ett överskott om 0,1 mnkr för 2016. Överskottet består till stor del av lägre driftkostnader än förväntat.

2.3. Viktiga händelser

Nämnden har hanterat ett antal större frågor. Februarimötet upptogs huvudsakligen av rapportering av det ekonomiska utfallet från 2015. Liksom under de senaste åren finns tydliga mönster i ekonomin. Det har blivit mer märkbart att volymerna inte bara handlar om att skapa platser i förskola och skola. Det innebär också ökade kostnader för omställning och utrustning av nya lokaler.

För att komma till rätta med kvalitetsskillnader mellan kommunens skolbibliotek inrättades en samordnande funktion och i och med det utökades barn- och ungdoms-

nämndens budgetram med 600 tkr. Tjänsten är tillsatt och placerad inom enheten Järfälla barn- och elevhälsa.

Barn- och ungdomsnämndens budgetramar utökades också med 500 tkr för att förstärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen (i samverkan med Kompetensförvaltningen). Den tjänsten är också tillsatt och finns i Kompetensförvaltningens organisation.

Ett annat beslut som fattades i nämnden handlar om omsorg på obekvämt arbetstid. Järfälla möjliggör för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem under en försöksperiod i maximalt två år med utvärdering efter ett år, januari 2016 – december 2017. Under 2016 har detta nyttjats minimalt.

År 2015 gav Barn- och ungdomsnämnden förvaltningen i uppdrag att se över resursfördelningssystemet i syfte att medel riktas dit där störst behov finns. I november 2015 godkände nämnden en rapport om en översyn av tilläggsbeloppen och under våren 2016 beslutades den socioekonomiska ersättningen för 2017. Barn- och ungdomsförvaltningen gavs också i uppdrag att göra en översyn av barn- och elevpeng i relation till jämförbara kommuner. Den slutsats som kunde dras av den genomlysningen är att Järfälla har en lägre grundpeng och tilldelning av resurser till för- och grundskola än jämförbara kommuner i Stockholmsområdet.

Kapacitetsfrågor fortsätter kräva stor uppmärksamhet, eftersom kommunens befolkning fortsätter att öka. Förskolor och skolors studiemiljöer förbättras inom ramen för konceptet *Attraktiva och moderna studiemiljöer*. Konceptet siktar mot en upprustning av miljöerna genom att samordna inre och tekniskt underhåll av fastigheterna med ett pedagogiskt och miljömässigt tänkande. Arbetet med att förbättra alla studiemiljöer fortsätter under de närmaste åren. Eftersom de enheter som nu blir aktuella, är i ganska gott skick, blir insatsen per enhet mindre vartefter, och fler enheter hinns med per år. En ny satsning, denna gång med siktet mer specifikt inställt på utemiljöer, påbörjades under 2014, med samma utgångspunkter som det tidigare projektet. Genomförandet startade under 2015 och fortsätter under de kommande åren. Ytterligare en satsning som pågår är en översyn och förbättring av skolornas toalettmiljöer.

Vid aprilmötet presenterades ett antal rapporter som rör kvalitet och uppföljning. Nämnden har fått rapport om genomförda kvalitetsuppföljningar, tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt en rapport om enheternas likabehandlingsarbete. Allt kvalitets- och uppföljningsarbete har också utgjort underlag för årets revidering av nämndens resultatförbättringsprogram. Programmet är i sin reviderade form ytterligare förenklat och mer koncentrerat, med tydliga uppdrag till de kommunala förskolorna och skolorna.

Prioriterade områden för 2016-2017 är:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Inkluderande arbetssätt
- Utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- Digital kompetens

2.4. Anslag för oförutsedda utgifter

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	1,1	1,1	1,1	1,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Intäkter	1,1	1,2	1,1	1,1
Kostnader	-1,1	-0,2	-0,2	0,0
Summa Kostnader	-1,1	-0,2	-0,2	0,0
Resultat	0,0	0,9	0,9	1,1
Förvaltningsinternt netto	0,0	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	0,9	0,9	1,1

Anslaget för oförutsett för 2016 har använts till att finansiera omsorg på obekvämt arbetstid. Kostnaden för det slutade på 0,2 mnkr under 2016, alltså 0,9 mnkr lägre än budgeterat. Förklaringen till det lägre beloppet är att behovet har varit mindre än beräknat.

3. CENTRAL FÖRVALTNING

3.1. Ansvarsområde

Nämndens centrala förvaltning bereder, verkställer, informerar om och följer upp nämndens beslut. I personalens uppgifter ingår kontakter med och service till medborgarna, samt samarbete med andra förvaltningar. I den centrala förvaltningen ingår medarbetare som ger stöd för de kommunala för- och grundskolorna. Dessa tjänster finansieras genom ett avlyft från de kommunala enheternas barn- och elevpeng.

3.2. Viktiga händelser

Vid årets början flyttade den centrala förvaltningen till gemensamma lokaler i Posthuset. Under våren har det skett några personalförändringar. Barn- och ungdomsförvaltningen har bland annat rekryterat en ny economicontroller, ny nämndsekreterare och placeringshandläggare.

3.3. Årets resultat med analys

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	11,1	11,1	10,0	0,0
Övriga intäkter	30,7	20,2	30,9	0,0
Summa Intäkter	41,8	31,3	40,9	0,0
Kostnader	-41,8	-44,2	-44,3	0,0
Summa Kostnader	-41,8	-44,2	-44,3	0,0
Resultat	0,0	-12,9	-3,4	0,0
Förvaltningsinternt netto	0,0	15,0	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	2,1	-3,4	0,0

Förvaltningsinternt netto avser transaktioner inom förvaltningen som elimineras i det sammanställda resultatet för förvaltningen, men som inkluderas per verksamhetsområde för att visa ett korrekt resultat per verksamhetsområde.

Central förvaltning redovisar ett överskott om 2,1 mnkr för perioden jämfört med budgeterat resultat om 0 mnkr. Överskottet består framförallt av lägre personalkostnader än budgeterat. Personal som slutat under året har p.g.a. utdragna rekryteringsprocesser inte kunnat ersättas direkt vilket får lägre personalkostnader som följd. Överskottet består även utav del av Kompetensfonden som förvaltningen inte kunnat utnyttja under året och av outnyttjad del av reserv. I resultatet ingår även en reservation för möjlig återbetalning av statsbidrag. Hela överskottet går att hänföra till avlyftet från den barn- och elevpeng som tillfaller de kommunala för- och grundskolorna.

Den centrala förvaltningen finansieras delvis via kommunbidraget och delvis genom ett procentuellt avlyft från den barn- och elevpeng som tillfaller de kommunala för- och grundskolorna. Avlyftet blev 24,6 mnkr under 2016 och redovisas i det förvaltningsinterna nettot i tabellen ovan. Utöver avlyftet inkluderar förvaltningsinternt netto även kostnader för fördelningar av statliga medel och interkommunal ersättning till Järfällas kommunala för- och grundskolor. Dessa poster finns med som intäkter i tabellen ovan och som kostnader i förvaltningsinternt netto. Motsvarande poster finns i förvaltningsinternt netto inom respektive verksamhetsområde.

3.4 Väsentliga personalförhållanden

Antal årsarbetare på den centrala förvaltningen är 36 fördelat på 4 män (11 procent) och 32 kvinnor (89 procent). Det totala antalet anställda personer på den centrala förvaltningen har således minskat något sedan 2015. Detta kan förklaras av den stora omorganisation förvaltningen gjorde under 2016. Andelen kvinnor fortsätter dock att vara i klar majoritet. Medelåldern ligger på 44 år 2016 och har höjts sedan 2015, då den var 42 år.

	2016		2015	
	Andel	Antal	Andel	Antal
Årsarbetare		36		38,6
Kvinnor	89	32	84	32,6
Män	11	4	16	6

Då den centrala förvaltningen består av relativt få anställda påverkas frånvarosiffrorna starkt av enstaka händelser. Under 2016 var ett par anställda långtidssjukrivna, vilket är en förklaring till att den totala sjukfrånvaron ökat något. Dock är den fortfarande lägre än kommunens sammanlagda sjukfrånvaro och kan anses vara jämförelsevis låg. Andelen anställda som inte har någon sjukfrånvaro alls har under året ökat.

Sjukfrånvaro	2016	2015
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid	3,7	2,1
Antal sjukdagar per anställd		4,5
Andel anställda utan sjukfrånvaro	40,0	26,0
Andel av total sjukfrånvaro som varit frånvarande i minst 60 dagar	52,0	iu

4. FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG 1-5 ÅR

4.1. Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfattar förskolor och pedagogisk omsorg i form av familjedaghem för barn 1-5 år samt öppen förskola. Det finns nu totalt 56 förskolor, 36 av dem i kommunal regi. Dessutom finns pedagogisk omsorg som drivs i både kommunal och enskild regi.

Förskolan är väl utbyggd och erbjuder flera former av pedagogik, som till exempel Reggio Emiliainspirerad verksamhet, Waldorf- och Montessoripedagogik. 70 procent av barnen är inskrivna i förskolor eller pedagogisk omsorg som drivs i kommunal regi och 30 procent i enskild regi. Totalt är cirka 4 400 barn inskrivna i förskolan och 70 barn i pedagogisk omsorg. De fristående förskolorna drivs som aktiebolag, stiftelser, föräldrakooperativ eller personalkooperativ. Idag går 13 barn folkbokförda i Järfälla i förskola eller pedagogisk omsorg i annan kommun.

För ett fåtal barn som av olika orsaker är i behov av extra ordinära stödåtgärder kan extra medel beviljas, så kallat tilläggsbelopp. De flesta av dessa barn finns inom den ordinarie förskolan. Några barn som är i ytterligare behov av särskilda insatser har sin placering i någon av kommunens två specialavdelningar, Pråmen (flerfunktionsnedsättningar) eller Ugglan (språkförskoleavdelning, för barn med grav språkstörning, på Vattmyra förskola). Ett fåtal barn med diagnos inom vissa funktionsnedsättningar är beviljade plats i annan kommun eller fristående verksamhet.

För hemmavarande barn finns öppna förskolor där barnen kan delta i pedagogisk verksamhet tillsammans med föräldrar eller annan vuxen. Det finns öppna förskolor i tre av fyra kommunaldelar, Barkarby, Jakobsberg och Kallhäll.

4.2. Viktiga händelser

Läroplanen för förskolan reviderades 2016, i och med den förändringen blev övergången mellan förskola, förskoleklass och fritidshem tydligare. Vad som har förtyd-

ligats är att information om innehållet i utbildningen ska föras över vid barns övergångar från förskolan till förskoleklassen. Det har även förtydligats vem som är ansvarig för att föra över information om innehållet i utbildningen vid övergångar.

Tillgången på platser har efter utbyggnad som inleddes under 2013 och fortsatte under 2014 och även under 2015-2016 inneburit att kapaciteten legat över behovet. Prognosen visar på ett överskott på platser till och med 2017.

En försöksverksamhet gällande omsorg på obekvämt arbetstid beslutades av Barn- och ungdomsnämnden i slutet av 2015. Det innebär att Järfälla kommun möjliggör för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, under en försöksperiod av två år med utvärdering efter ett år, januari 2016-december 2017. I dagsläget finns ett barn i en av kommunens förskolor som är i behov av kvälls-, natt och helgomsorg.

Nya förskolor, Herresta förskola som är en kommunal förskola invigdes i början av året och förskolan Hovslagaren öppnades i augusti och drivs av Pysslingens Förskolor & Skolor AB.

4.3. Årets resultat med analys

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	490,1	490,1	468,2	425,9
Övriga intäkter	84,7	76,2	69,4	67,6
Summa Intäkter	574,8	566,4	537,6	493,5
Kostnader	-574,8	-544,7	-526,6	-507,7
Summa Kostnader	-574,8	-544,7	-526,6	-507,7
Resultat	0,0	21,6	11,0	-14,2
Förvaltningsinternt netto	0,0	-9,7	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	12,0	11,0	-14,2
<i>Varav volymrelaterat</i>		<i>17,6</i>		

Verksamhetsområdet förskola och pedagogisk omsorg redovisar ett överskott om 12 mnkr för året. Resultatet består till stor del av lägre kostnader.

På intäktssidan sticker ökade intäkter för barnomsorgsavgifter ut. De högre intäkterna från avgifter beror dels på att kommunen gjort en inkomstjämförelse mellan de inkomster som hushållen uppgivit mot de inkomster som finns redovisade hos skattemverket och dels på att en större andel betalar maxtaxa än förväntat.

Kostnader för barnpeng och övriga kostnader understiger budget med 17,6 mnkr som en direkt följd av att volymerna understiger budget med ungefär 120 barn. Avvikelsen ses framförallt i Järfällas kommunala förskolor som har närmare 140 barn färre jämfört med budget. Samtidigt har fristående verksamheter ökat med ungefär 20 barn och kommunal verksamhet utanför Järfälla med ungefär 10 barn jämfört med budgeterade antal.

Bland övriga kostnader märks ökade lokalkostnader som följd av kommunens expansion och lägre kostnader än förväntat för satsningar på ökad lärartäthet. Att hela budgeten inte utnyttjats för satsningarna beror till stor del på att rekryteringsprocesser dragit ut på tiden och på svårigheten att rekrytera behörig personal.

4.4. Uppföljning av mål och resultat med analys

Trendpilar

- Mycket positiv trend
- Positiv trend
- Oförändrad trend
- Negativ trend
- Mycket negativ trend
- Ingen uppgift

Symboler målföljning

- Målet är uppnått
- Målet är delvis uppnått
- Målet är inte uppnått
- Ingen uppgift

4.4.1 Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Förskolan byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området framtida tillväxt inom Barn- och ungdomsnämndens område är bland annat att andelen av de som erbjudits plats i förskola som fått plats på önskat datum har ökat under 2016. Resultatet angående andel föräldrar som kan rekommendera sin förskola och andel föräldrar som är nöjda med sin förskola grundar sig på den attitydundersökning som genomförs varje år. Siffrorna visar sig både höga och stabila över tid vilket tyder på en jämn trend och hög grad av nöjdhet. För att nå bättre resultat behöver ytterligare fokus läggas på bemötande och kommunikation om förskolans uppdrag.

4.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje barn i ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området kvalitativ välfärd inom barn- och ungdomsnämndens område är att professionens egen bedömning, Skolverkets modell för självskattning (BRUK) används som indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Dessa mått ger stöd för att kvaliteten är god på förskolan vad gäller utveckling och lärande. Följande påstående skattas vara uppnått ”till stor del”: ”Förskolan stimulerar och utmanar barns utveckling och lärande med utgångspunkt i barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter”. Graden av nöjdhet är hög vad gäller utveckling och lärande. 93 procent av föräldrarna anser att barnen stimuleras till utveckling och lärande i förskolan. Detta är en siffra som legat konstant högt de senaste åren, vilket indikerar en hög grad av nöjdhet över tid. Professionens egen bedömning, Skolverkets modell för självskattning (BRUK) ger stöd för att kvaliteten är god på förskolan vad gäller utveckling och lärande. Följande påstående skattas vara uppnått ”till stor del”: ”Förskolan stimulerar och utmanar barns utveckling och lärande med utgångspunkt i barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter”

4.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Inne- och utemiljön i kommunens verksamheter är fria från gifter och verksamhetens är miljö- och klimatanpassad.		
Personalen har kunskap om miljö och hållbar utveckling.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området miljö och klimat inom Barn- och ungdomsnämndens område är att alla kommunens förskolor har ett pågående miljöarbete inom ramen för miljödiplomeringen där mål för att uppnå en giftfri inne- och utemiljö är satta. Förskolorna arbetar målinriktat inom många områden för att uppnå en giftfri, miljö- och klimatanpassad verksamhet. Det finns fortfarande utvecklingsområden varierande mellan enheterna, men bedömningen är att det stämmer till stor del att målet uppnås. Även mål som rör energieffektivisering, inköp av ekologisk mat och avfallshantering finns. Flertalet arbetar med att fasa ut utrustning och material som inte uppfyller krav på giftfritt. Måttet i indikatorn ”andel föräldrar som upplever att barnen lär sig om miljö i förskolan” ligger över det satta målet samtidigt som resultatet i attitydundersökningen visar att 18 procent av föräldrarna inte vet. Det här är ett område behöver utvecklas.

4.4.4 Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje barn ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i förskolan		
Inget barn ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.		
Varje barn ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området demokrati, öppenhet och trygghet inom barn- och ungdomsnämndens område är att föräldrar i attitydundersökningen har visat på många positiva områden men också några utvecklingsområden. Dessa är bland andra möjlighet till inflytande, kunskap om förskolans arbete med likabehandling och dessutom information om förskolans hela arbete. Resultatet är över tid stabilt. Antalet ”vet ej” svar är relativt hög på vissa frågor. Det kan tyda på osäkerhet hos föräldrarna. Det kan också vara svåra frågor för föräldrarna att besvara om de inte aktivt deltar i förskolans verksamhet. Det kan också finnas informationsbrist. Åtgärder för att förbättra resultaten är att se över på vilket sätt föräldrars inflytande möjliggörs, vilka former som används och hur kommunikationen mellan hem och förskola sker. Åtgärder för att på ett bättre sätt fånga upp anmälningar i systemet för incident- och skadeanmälan håller på att utvecklas.

4.5. Kvalitetsredovisning

Förskolan i Järfälla är i ständig utveckling och har generellt hög måluppfyllelse och hög kvalitet. En framgångsfaktor som kan nämnas är en stark medvetenhet om läroplanens uppdrag. Annat att lyfta fram är förskolans pedagogiska nätverk som ökar likvärdigheten och där även en forskningston med teoretisk bakgrund lyfts in i utvecklingsarbetet. Förskolan arbetar också med internationellt arbete och kan därigenom öka sitt omvärldsperspektiv.

Kvalitetsuppföljning med enheterna är en del i barn- och ungdomsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet är att skapa en dialog kring kvalitet och utveckling. Dialogen ger en bild av aktuellt läge på enheterna och dessutom kan intresse och utmanande frågor bidra till ännu mer utveckling. Program för resultatförbättring fungerar som en del av underlaget för Kvalitetsuppföljningen där barn- och ungdomsdi-

rektör, verksamhetschefer samt en utredare med fokus på kvalitetsfrågor möter 1:a och 2:a linjens chefer.

Många förskolor arbetar i ett projekterande arbetssätt vilket kan vara en bidragande orsak till att förskolorna når långt i sin utveckling. En tydlig rollfördelning, strukturerad organisation i arbetsorganisation och utvecklingsorganisation samt ledarskapet är framgångsfaktorer för kvalitetsarbetet på förskolorna.

Kommunens servicecenter har under perioden januari-december tagit emot 259 synpunkter alternativt klagomål gällande verksamhetsområdet förskola och pedagogisk omsorg. Klagomålstypen handlar främst om "Tjänsten" och då avses e-tjänst och fakturafrågor, tjänster som medborgare blir erbjudna, men även missnöje med bemötande och synpunkter på kompetens har rapporterats. Ett ärende gällande tillsynsansvar skickades till Skolinspektionen och där fastslogs att förskolan fullföljt sitt ansvar och att inga brister identifierades. Ytterligare tre ärenden skickades till Skolinspektionen vilka skickades åter till Järfälla kommun som huvudman, att utreda som klagomål.

Järfälla har fortsatt ansöka om statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder från Skolverket så även för 2016. Statsbidraget går till personalförstärkning och/eller medel för kompetensutveckling. Pengen för 2016 är 515 kronor per barn. Större delen har använts till personalförstärkningar.

Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har fortsatt enligt den modell som utarbetats. Anmälda besök görs med regelbundenhet vartannat till vart tredje år. Däremellan kan en tillsyn ske på förekommen anledning. Inget sådant besök har ägt rum under 2016. Under 2016 har tillsyn genomförts på åtta fristående förskolor. Verksamheterna håller generellt hög kvalitet som överensstämmer med förskolans/den pedagogiska omsorgens uppdrag och därmed också läroplanens mål och riktlinjer. Den form av sanktion som har förekommit är anmärkning. Detta är den lägsta formen av sanktion. Barn- och ungdomsförvaltningen har också inom ramen för tillsyn lämnat råd och vägledning för att stödja arbetet med att åtgärda eventuella brister men också för att stimulera en fortsatt utveckling.

I varje förskola där det finns barn med ett annat modersmål än svenska eller som hör till någon av de nationella minoriteterna ska förskolan anpassa aktiviteter, arbetssätt och miljö till barnens behov både när det gäller modersmålet och svenska. Dessutom ska alla barn få möjlighet att utveckla sin kulturella identitet. Utveckling av barnens modersmål i förskolan sker genom ett språkutvecklande arbetssätt, i samvaro, i samtal och lek och är en del av den dagliga verksamheten. I många fall finns tvåspråkig personal som ger stöd på modersmålet. Utveckling av modersmålet kan också ske genom en ambulerande modersmåls lärare. Modersmålsstöd med ambulerande modersmåls lärare ges i 15 språk och drygt 10 procent av samtliga barn inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg deltar. Uppgifterna som redovisas är de som får stöd genom en ambulerande modersmåls lärare.

Genom grundbeloppet förväntas varje förskola ge barnen det särskilda stöd som behövs för att varje barn ska kunna utvecklas. Det finns också möjlighet att ansöka om tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet kan hjälpa till att täcka behov av extraordinära stödåtgärder. Det är barnets behov i den pedagogiska verksamheten som är avgörande för bedömning om tilläggsbelopp betalas ut eller inte.

4.6. Framtiden

Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats på samtliga nivåer där arbetet med att utveckla resultatanalysen fortsätter. Verksamheterna behöver arbeta med att bedöma måluppfyllelse, jämföra, tolka, förklara och problematisera, reflektera och därifrån utforma åtgärder för vidare utveckling.

För att stärka och driva på utvecklingskraften på enheterna fortgår arbetet i de etablerade nätverk som finns. Aktuella utvecklingsområden är bland annat förskolans språkmiljö, former för att dokumentera barnens lärande samt skapandet av pedagogiska miljöer. Ett verksamt och allmänt nyttjat sätt att utveckla verksamheten mot uppställda mål är ett systematiskt kollegialt lärande. Målet är att samtliga enheter kan beskriva hur det systematiska kollegiala lärandet leder till ökad måluppfyllelse.

Identifierade framgångsfaktorer är tydlig styrning med ett starkt ledarskap i en ändamålsenlig organisation vilket föranleder en belysning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att ytterligare utveckla verksamhetsområdet.

En utmaning som redan är ett faktum och som kommer att kvarstå är rekrytering av förskollärare. Svårigheten med rekrytering är densamma i hela landet och konkurrensen om skickliga medarbetare är stor. Det bidrar till en svårhanterlig lönestruktur där medarbetare med lång erfarenhet och anställning hamnar långt efter nyutbildade och nyanställda. Detta bidrar också till en personalrörlighet som kan inverka negativt på verksamheten.

4.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal**4.7.1 Volymer**

Antal platsbidrag	Utfall 2016			2015			2014		
	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi
Förskola/ ped.oms 1-3 år	1 941	1 359	582	1 970	1 378	592	1 867	1 299	568
Förskola/ ped.oms 4-5 år	2 423	1 701	722	2 339	1 659	680	2 393	1 672	721
Antal barn från andra kommuner	13	13		7	7		8	8	
Summa	4 378	3 074	1 304	4 316	3 044	1 272	4 268	2 979	1 289

*Antal helårsplatser i genomsnitt vår- och hösttermin

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år	Köp av tjänst (mnkr)			Köp av tjänst (%)		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	376,7	361,0	346,5	69%	69%	68%
Extern regi						
Kommunal verksamhet	2,9	2,6	2,6	1%	0%	1%
Friskolor	167,0	162,2	158,1	31%	31%	31%
Övriga statliga myndigheter	0,0	0,0	0,0	0%	0%	0%
Summa extern regi	169,9	164,8	160,7	31%	31%	32%
Summa	546,6	525,8	507,2	100%	100%	100%

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år	Bruttokostnad per barn inklusive lokalkostnader (tkr)			Bruttokostnad per barn exklusive lokalkostnader (tkr)		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	123,1	119,0	116,7	104,9	103,1	100,3
Extern regi						
Kommunal verksamhet	121,2	118,3	118,8	105,1	104,0	102,4
Friskolor	130,5	128,1	129,6	112,8	111,4	114,1
Övriga statliga myndigheter	-	-	-	-	-	-
Summa	125,3	121,7	119,4	107,2	105,7	102,9

4.7.2. Nyckeltal

Antal barn som får modersmålsstöd	2016	2015	2014
Antal barn *)	454	497	507
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	10	11	12
Andel flickor	49	51	51
Andel pojkar	51	49	49
Antal språk	15	14	16

*) Med stöd av ambulerande modersmåls lärare

Barn som får specialplaceringar	2016	2015	2014
---------------------------------	------	------	------

Antal specialplaceringar	18	24	25
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	1	1	1
Andel flickor	44	33	40
Andel pojkar	56	67	60

Barn med tilläggsbelopp	2016	2015	2014
Antal barn med tilläggsbelopp	87	91	116
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	2	2	3
Andel flickor	32	34	28
Andel pojkar	68	66	72

Närvarotider i förskolan (%)	2016	2015	2014	Andel flickor 2016	Andel pojkar 2016
15 – 30 tim	23	24	23	49	51
31 – 45 tim	36	34	36	47	53
45 – 55 tim	41	42	41	47	53
	100	100	100		

I snitt under 2016

Familjers avgiftsgrundande inkomst/mån (%) **	2016	2015	2014
0	4	6	5
1-42889	34	36	32
42 890-	62	58	63
	100	100	100

Gäller både förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem

** Inkomsttaket höjdes den 1 juli 2015 från 42 000 kr till 42 890 kr. Siffrorna för 2013 och 2014 är baserade på det gamla inkomsttaket.

Andel barn som får sitt förstahandsval av förskola	2016	2015	2014
	61	52	60

Antal kvm/barn i förskolan	2016	2015	2014
	9	9	9

5. FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB

5.1. Ansvarsområde

Fritidshem för elever i förskoleklass och årskurs 1-3 finns i 18 kommunala skolor och i två fristående skolor. Ett fåtal barn har plats i pedagogisk omsorg. Fritidsklubbar med öppen verksamhet finns på alla kommunala skolor med elever i årskurs 4, 5 och/eller 6, totalt 18 skolor och på två fristående skolor.

5.2. Viktiga händelser

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderades 2016. Det har förtydligats att syfte och centralt innehåll i undervisningen är språk och kommunikation, skapande och estetiska uttrycksformer, natur och samhälle samt lekar, fysisk aktivitet och utevistelse. Det förtydligas också att fritidshemmet ska komplettera förskoleklassen och skolan och stimulera elevens utveckling och lärande samt utgå från en helhetssyn på eleven. Det tydliggörs också att information om innehållet i utbildningen ska föras över vid barns övergångar från förskolan till förskoleklassen, och vid elevers övergång från förskoleklassen till skolan. Det som också lyfts fram är att det blir tydligare vem som är ansvarig för att föra över information om innehållet i utbildningen vid övergångar.

Ett beslut om försöksverksamhet gällande omsorg på obekvämt arbetstid togs av Barn- och ungdomsnämnden i slutet av 2015. Det innebär att Järfälla kommun möjliggör för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, under en försöksperiod av två år med utvärdering efter ett år, januari 2016-december 2017. I dagsläget finns inget barn inom verksamhetsområdet Fritidshem och Fritidsklubb som nyttjar omsorg på obekvämt arbetstid.

5.3. Årets resultat med analys

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	162,6	162,6	143,7	141,6
Övriga intäkter	36,2	37,9	34,8	34,2
Summa Intäkter	198,8	200,5	178,5	175,8
Kostnader	-198,8	-176,5	-180,2	-171,7
Summa Kostnader	-198,8	-176,5	-180,2	-171,7
Resultat	0,0	24,0	-1,7	4,1
Förvaltningsinternt netto	0,0	-4,9	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	19,2	-1,7	4,1
<i>Varav volymrelaterat</i>		5,4		

Verksamhetsområdet Fritidshem och Fritidsklubb redovisar ett överskott om 19,2 mnkr för perioden. Överskottet består av både högre intäkter och av lägre kostnader än förväntat.

Precis som inom verksamhetsområdet förskola och pedagogisk omsorg har intäkterna för barnomsorgsavgifter ökat jämfört med budget. Även här beror avvikelserna på intäktsjämförelse och högre andel som betalar maxtaxa.

Bland kostnaderna ses lägre kostnader för utbetalning av peng, på grund av lägre volymer. Antalet placeringar på fritidshem blev ungefär 100 färre än budgeterat. Den negativa avvikelserna är jämt fördelad mellan Järfällas kommunala verksamheter och fristående verksamheter samtidigt som kommunala verksamheter i andra kommuner ökat med 12 barn.

I övrigt beror den lägre kostnadsnivån på en förskjutning av kostnader från programområdet Fritidshem/fritidsklubb till utbildning. Vid jämförelser med andra kommuner (Dnr 2016/164) går det att se att Järfällas fördelning av resurser mellan Fritidshem/fritidsklubb och Utbildning skiljer sig från andra kommuner, där Järfälla ofta har en högre peng för Fritidshem/fritidsklubb och en lägre peng för Utbildning än andra kommuner.

5.4. Uppföljning av mål och resultat med analys

Trendpilar

- Mycket positiv trend
- Positiv trend
- Oförändrad trend
- Negativ trend
- Mycket negativ trend
- Ingen uppgift

Symboler måluppföljning

- Målet är uppnått
- Målet är delvis uppnått
- Målet är inte uppnått
- Ingen uppgift

5.4.1. Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Skolan byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området framtida tillväxt inom barn- och ungdomsnämndens område är att det i den nya målstrukturen finns ytterligare en indikator i bedömningen av måluppfyllelse. I attitydundersökningen får föräldrarna frågan om de kan rekommendera sitt barns fritidshem, vilket de till 83 procent anser. Till sammans med indikatorn; Andelen elever som kan rekommendera sitt fritidshem till en kompis, visar att måluppfyllelsen ligger på hög och stabil nivå.

5.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje elev i fritidshemet ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området kvalitativ välfärd inom barn- och ungdomsnämndens område är att enheterna har uppmärksammat att fritidshemmets kompletterande uppdrag behöver förtydligas och konkretiseras i kommunikation med föräldrar. Föräldrarnas svar i attitydundersökningen visar att andel föräldrar som anser att fritidshemmets verksamhet utgår från barnens intressen och erfarenheter har sjunkit från 84 procent till 76 procent. Åtgärder framåt är som beskrivits ovan ett fortsatt fokus på fritidshemmets kompletterande uppdrag där kvaliteten syns i de aktiviteter som görs och som på ett tydligt sätt kan kommuniceras till vårdnadshavare.

5.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Inne- och utemiljön i kommunens verksamheter är fria från gifter och verksamhetens är miljö- och klimatanpassad.		
Personalen har kunskap om miljö och hållbar utveckling.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området miljö och klimat inom barn- och ungdomsnämndens område är att alla kommunens skolor har ett pågående miljöarbete inom ramen för miljödiplomeringsen där mål för att uppnå en giftfri inne- och utemiljö är satta. Även mål som rör energieffektivisering, inköp av ekologisk mat och avfallshantering finns. Fritidshemmen tillsammans med skolorna arbetar målinriktat inom flera områden för att uppnå målet om en giftfri, miljö- och klimatanpassad verksamhet. Det finns fortfarande utvecklingsområden varierande mellan enheterna, men bedömningen är att det till stor del stämmer att målet uppnås. För att stärka området ytterligare behövs kompetensutvecklingsinsatser.

5.4.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje elev ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i förskolan		
Inget barn ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.		

Varje barn ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.		
--	---	---

Analys

Den viktigaste förändringen inom området demokrati, öppenhet och trygghet inom barn- och ungdomsnämndens område är att i år redovisas fler resultatmått/indikatorer som inte använts tidigare och som nu ligger till grund för bedömningen. Värdena i attitydundersökningen är generellt höga men kan förbättras ytterligare.

5.5. Kvalitetsredovisning

En ökad och djupare förståelse för och en koppling till läroplansuppdraget ses som en viktig framgångsfaktor. Ytterligare framgångsfaktorer som kan nämnas är skolor som arbetat med en tydlig styrning kring rastverksamhet och med tydlig styrning och ledning kring fritidshemspersonalens roll och uppdrag.

Kvalitetsuppföljning med enheterna är en del i barn- och ungdomsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet är att skapa en dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Dialogen ger en bild av aktuellt läge på enheterna och dessutom kan intresse och utmanande frågor bidra till ännu mer utveckling. Program för resultatförbättring fungerar som en del av underlaget för Kvalitetsuppföljningen där barn- och ungdomsdirektör, verksamhetschefer samt en utredare med fokus på kvalitetsfrågor möter 1:a och 2:a linjens chefer.

5.6. Framtiden

En systematik kring det kollegiala lärandet, hur det kan leda till att fritidshemmets kompletterande uppdrag synliggörs och utvecklas i samspel med undervisningen under skoldagen är ett viktigt utvecklingsområde för fritidshemmen och fritidsklubbarna.

Andelen högskoleutbildade behöver öka. I Järfälla har 27 procent pedagogisk högskoleutbildning och riket ligger på 47 procent. Att genom en synlig verksamhetsutveckling som kommuniceras till omvärlden genom olika media attrahera högskoleutbildade medarbetare till kommunen är ett av barn- och ungdomsförvaltningens viktiga områden framöver.

5.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal

5.7.1 Volymer

Antal platsbidrag	Utfall 2016			2015			2014		
	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi
Fritidshem/ ped. oms. 6-9 år	3 718	3 439	279	3 606	3 349	257	3 478	3 254	224
Sexåringar i förskola	8	4	4	2	1	1	0	0	0
Antal barn från andra kommuner	17	17		21	21		21	21	
Summa	3 744	3 461	283	3 629	3 371	258	3 499	3 275	224

*Antal helårsplatser i genomsnitt vår- och hösttermin

Fritidshem och fritidsklubb	Köp av tjänst (mnkr)			Köp av tjänst (%)		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	179,6	165,1	156,3	92%	92%	91%
Extern regi						
Kommunal verksamhet	2,5	1,2	1,7	1%	1%	1%
Friskolor	13,5	13,8	13,4	7%	8%	8%
Övriga statliga myndigheter	0,3	0,1	0,1	0%	0%	0%
Summa extern regi	16,3	15,1	15,3	8%	8%	9%
Summa	195,9	180,1	171,6	100%	100%	100%

Fritidshem och fritidsklubb	Bruttokostnad per barn inklusive lokalkostnader (tkr)			Bruttokostnad per barn exklusive lokalkostnader (tkr)		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	52,2	43,4	43,1	43,7	37,7	40,2
Extern regi						
Kommunal verksamhet	70,9	55,9	46,1	70,9	55,9	43,1
Friskolor	54,5	52,6	50,4	54,5	52,6	47,1
Övriga statliga myndigheter	-					
Summa	52,6	45,0	43,3	44,8	39,7	40,5

5.7.2. Nyckeltal

Barn som får specialplacering	2016	2015	2014
Antal specialplaceringar	40	30	36
Andel av samtliga i fritidshem 6-9 år	1	1	1
Andel flickor	18	13	22
Andel pojkar	82	87	78

Barn med tilläggsbelopp	2016	2015	2014
Antal barn med tilläggsbelopp	30	26	70

Andel av samtliga i fritidshem 6-9 år	1	1	2
Andel flickor	40	35	30
Andel pojkar	60	65	70

Fritidsklubbar	2016	2015	2014
Anmälda i fritidsklubb, genomsnitt vt/ht	1338	1 250	1 285

6. UTBILDNING

6.1. Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och grundsärskola årskurs 1-9 för åldersgruppen 6-16 år.

Förskoleklass finns i 18 kommunala skolor och i två fristående skolor. Förskoleklass är inte obligatorisk men nästan alla barn går i förskoleklass. 92 procent av förskoleklassbarnen går i kommunala skolor, 7 procent går i fristående skolor i kommunen och 25 barn går i skola i annan kommun eller går kvar i förskolan.

Alla skolpliktiga barn och ungdomar går i grundskola eller grundsärskola. Undervisningen av grundskoleelever sker i 22 kommunala skolor och i tre fristående skolor.

81 procent av eleverna går i kommunala skolor och 19 procent går i fristående skolor i kommunen, i andra kommuners skolor eller fristående skolor utanför kommunen.

I likhet med övriga landet har Järfälla kommun under året mottagit en stor andel nyanlända elever. I årskurs 6-9 finns nyanlända elever på samtliga skolor då målsättningen varit att också dessa elever ska få gå i den skola de har nära till. Eleverna får sin undervisning dels i sammanhållna grupper och dels integrerade i vanlig klass. I F-5 skolorna finns idag förberedelseklasser i Aspnässkolan och i Ulvsättraskolan. Det är vanligt att de yngre eleverna inkluderas direkt i sin hemskola.

Två kommunala skolor har klasser med grundsärskoleelever, Sandvikskolan och Kolarängskolan. Samundervisningsklasser med både grundsärskole- och grundskoleelever finns i Olovslundskolan och Björkebyskolan. De elever i kommunen som blivit mottagna i grundsärskolan har sin skolgång dels inom kommunen och dels i skolor utanför kommunen. Orsaken till detta är att Järfälla inte har grundsärskolan fullt utbyggd för att ta emot samtliga elever som mottagits i grundsärskolan. I kommunen finns också särskilda undervisningsgrupper för elever inom området autismspektrumstörning, i åk F-9, fördelat på tre skolor. I alla skolor arbetar man med språkutvecklande arbetssätt i olika omfattning. Det är en väl utarbetad och beprövad metodik för att stödja elevers utveckling i syfte att nå högre måluppfyllelse. I kommunen finns elever som har behov av särskilt stöd i detta avseende och på Vattmyraskolan finns en undervisningsgrupp med inriktning för elever med grav språkstörning.

6.2. Viktiga händelser

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderades 2016. Det har förtydligats att syfte och centralt innehåll i undervisningen är språk och kommunikation, skapande och estetiska uttrycksformer, matematiska resonemang och uttrycksformer, natur, teknik och samhälle samt lekar, fysisk aktivitet och utevistelse. Det förtydligas också att förskoleklassen ska fungera som en bro mellan förskolan och skolan då förskoleklassen kännetecknas av en kombination mellan skolformernas olika arbetssätt och pedagogik. Förskoleklassen ska förbereda eleverna för fortsatt skolgång. Det blir också tydligare att information om innehållet i utbildningen ska föras över vid barns övergångar från förskolan till förskoleklassen, och vid elevers övergång från förskoleklassen till skolan. Det som också lyfts fram är att det blir tydligare vem som är ansvarig för att föra över information om innehållet i utbildningen vid övergångar.

Sommarhögskola är ett samarbetsprojekt mellan Södertörns högskola, Järfälla, Huddinge och Södertälje kommun som genomförs på högskolan. Satsningen syftar till att locka elever i årskurs 8 från studieovana miljöer att studera vidare på gymnasium, högskola och universitet. Järfälla har varit med i projektet fem år.

Skolinspektionen har under 2016 behandlat tre ansökningar om att få starta fristående skola. Dessa är Lumia Education AB, Campus Greddesta (Sveavalvet AB) samt Thoréngruppen. Samtliga ansökningar godkändes.

6.3. Årets resultat med analys

Mnkr	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Kommunbidrag	841,9	841,9	768,2	718,1
Övriga intäkter	44,7	62,8	9,1	9,2
Summa Intäkter	886,6	904,7	777,3	727,3
Kostnader	-886,6	-900,2	-778,2	-729,4
Summa Kostnader	-886,6	-900,2	-778,2	-729,4
Resultat	0,0	4,5	-0,9	-2,1
Förvaltningsinternt netto	0,0	-0,5	0,0	0,0
Justerat resultat	0,0	4,1	-0,9	-2,1
<i>Varav volymrelaterat</i>		-2,8		

Ansvarsområdet utbildning redovisar ett överskott om 4,1 mnkr för året.

Överskottet förklaras framförallt av intäkter från Migrationsverket som beslutades om och betalades ut till förvaltningen sent under året. Förvaltningens ökade kostnader hade till stor del hanterats genom effektiviseringar varför bidraget från Migrationsverket bidrog till det positiva resultatet.

Utöver de ökade intäkterna har volymerna ökat med högre kostnader som följd. Ökningen beror framförallt på fler elever i grundskolan på friskolor som ökar med 100 elever. Även kommunala verksamheter inom andra kommuner ökar samtidigt som Järfällas kommunala verksamheter har ungefär 75 elever färre inom grundskolan än

budgeterat. I förskoleklass blev antalet elever ungefär 20 färre än förväntat och avvikelserna består nästan enbart av förändringar inom Järfällas kommunala verksamheter.

Andra kostnadsavvikelser består av högre lokalkostnader som effekt av kommunens expansion, högre kostnader för tilläggsbelopp och av lägre kostnader än förväntat för kommunens satsningar på ökad lärartäthet. Precis som inom förskolan beror det senare på att rekryteringsprocesser dragit ut på tiden och på svårigheten att rekrytera behörig personal.

6.4. Uppföljning av mål och resultat med analys

Trendpilar

Mycket positiv trend

Positiv trend

Oförändrad trend

Negativ trend

Mycket negativ trend

Ingen uppgift

Symboler målföljning

Målet är uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är inte uppnått

Ingen uppgift

6.4.1. Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Förskoleklass, Grundskola och Grundsärskola

Effektmål	Trend	Målfyllelse
Skolan byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.		
Kommunens elever ska känna trygghet i sitt val av gymnasieutbildning		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området framtida tillväxt inom barn- och ungdomsnämndens område är den stora expansionen som pågår. I genomsnitt kan 80 procent av eleverna rekommendera sin skola och 83 procent av elevernas föräldrar. En hypotes är att graden av nöjdhet hänger ihop med förväntningar.

Åtgärder framåt är ett ökat arbete med byggande av goda relationer med vårdnadshavare och elever, där bemötandet står i fokus. Attitydundersökningens resultat ska framåt analyseras tillsammans med eleverna för att på det sättet öka elevernas delaktighet. En ytterligare åtgärd är att på ett tydligare sätt kommunicera skolans uppdrag så att förväntningarna stämmer överens med verkligheten.

6.4.2. Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Förskoleklass, Grundskola och Grundsärskola

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje elev i ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.		
Folkbokförda elever i Järfälla ska i stigande grad uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området kvalitativ välfärd inom barn- och ungdomsnämndens område är bland annat att meritvärdet i åk 9 stiger för de flesta elevgrupper, men sjunker på totalen till följd av ett stort antal nyanlända elever. På resultatsidan för läsåret 2015/16 kan det konstateras att det finns en tydlig nyanländaefekt i statistiken. Exkluderar man de nyanländas resultat står sig Järfälla väl i konkurrens med riket – kommunen hamnar på plats 36 av 290 över de högsta meritvärdena i riket. Trenden för gymnasiebehörigheten är svagt negativ över de senaste åren, även om behörighetsgraden stiger något jämfört med det senaste året om man exkluderar elever med ”okänd bakgrund”. Järfällas största utmaning i åk 9 handlar om att få fler elever att nå kravnivån i alla ämnen. Här märks en tydligt negativ trend över tid. Betygsresultaten i årskurs 6 kännetecknas främst av stabilitet – inga stora rörelser sker över tid.

Gällande attityder till lärande kan det konstateras att det är positivt att barn och elever i Järfälla generellt upplever att de får stöd och hjälp när de behöver det, men att lusten till lärande avtar med stigande ålder, vilket självklart är ett utvecklingsområde.

På de nationella proven presterar Järfällas elever generellt bättre än riksgenomsnittet men sämre än länets genomsnitt. Denna trend har hållit i sig ett antal år och tycks vara stabil.

Bland grundsärskolans elever stämmer det till stor del att eleverna utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt. För att göra den bedömningen har Skolverkets självskattningsverktyg (BRUK) tillsammans med professionens bedömning använts vilket är en viktig förändring.

Åtgärder framåt är bland annat utveckling av arbetet med formativ bedömning och lärares sambedömning. Formativ bedömning innebär att eleverna ökar sin förståelse för styrkor och utvecklingsområden, vilket bör leda till ökad begriplighet och ökad nyfikenhet. Dessutom kan samarbetet mellan skolans olika stadier utvecklas. Ut-

vecklingen av det kollegiala lärandet behöver fortsätta, likaså det systematiska kvalitetsarbetet, den digitala kompetensen, inkluderande arbetssätt samt utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Inom grundsärskolan måste en strukturerad och systematiserad uppföljning av elevernas kunskaper utarbetas.

6.4.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Förskoleklass, Grundskola och Grundsärskola

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Inne- och utemiljön i kommunens verksamheter är fria från gifter och verksamhetens är miljö- och klimatanpassad.		
Personalen har kunskap om miljö och hållbar utveckling.		

Analys

Den viktigaste förändringen inom området miljö och klimat inom barn- och ungdomsnämndens område är att skolornas påbörjade miljöarbete fortsätter kring en giffri ute- och innemiljö. Det finns fortfarande utvecklingsområden varierande mellan enheterna, men bedömningen är att det stämmer till stor del att målet uppnås. Några enheter har även påbörjat ett arbete med att fasa ut utrustning och material som inte uppfyller krav på giftfritt. Åtgärder enligt den framtagna handlingsplanen för att säkerställa en giffri inne- och utemiljö fortsätter och skolorna har tagit fram mål som rör inköp av ekologisk mat, energieffektivisering och avfallshantering. Vidare planeras ytterligare kompetensutveckling inom området.

6.4.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Förskoleklass, Grundskola och Grundsärskola

Effektmål	Trend	Måluppfyllelse
Varje elev ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i skolan		
Ingen elev ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.		

Varje elev ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.		
--	---	---

Analys

Den viktigaste förändringen inom området demokrati, öppenhet och trygghet inom barn- och ungdomsnämndens område är att det finns en upplevelse av delaktighet i utvecklingssamtalen och de yngsta eleverna är nöjda med inflytandet, däremot behöver de äldre eleverna få en ökad möjlighet till inflytande. Föräldrasvaren i grundskolan visar på utvecklingsområden gällande att aktivt motverka när något barn behandlas illa och inflytandefrågor. Värdena för trygghet är höga men här gäller nolltolerans. Även värdet för bemötande är också relativt högt men här finns alltför många elever särskilt i åk 8 som anser att bemötandet inte är bra. Sammantaget visar siffrorna på en hög grad av nöjdhet hos elever och föräldrar. Det är tydligt att dessa värderingar är stabila både vad gäller över tid och kön – inga större skillnader förekommer. Skolans viktiga uppgift, att kontinuerligt arbeta med trygghetsskapande aktiviteter är en viktig faktor för goda resultat. Kartläggning av skolans miljö ur en trygghetsaspekt måste hela tiden ligga till grund för åtgärder, vilket i sin tur kräver ytterligare arbete med att tydliggöra kränkningar och följa upp åtgärder. I syfte att förbättra kunskapen om grundsärskolan på huvudmannanivå kommer förvaltningen att genomföra attitydundersökningen med grundsärskolan som särskild enhet. Detta för att på ett strukturerat sätt fånga de attityder vårdnadshavare har gentemot grundsärskolan som i sin tur kan leda till synliggörandet av förbättrings- och utvecklingsområdena i grundsärskolan står inför.

6.5. Kvalitetsredovisning

Barn- och ungdomsförvaltningen kan fortfarande konstatera att resultaten på elevernas måluppfyllelse inte är tillräckliga och måste förbättras. Såväl forskning om skolan som andra undersökningar och Skolinspektionens egna erfarenheter visar att det är fokusering på undervisning som avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Därför ska skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande vara i fokus för såväl rektors som huvudmannens kontinuerliga utvecklings- och uppföljningsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet, inkluderande arbetssätt, utbildning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt digital kompetens är områden som behöver utvecklas.

Kommunens servicecenter har under perioden januari-december för grundskolans del tagit emot drygt 111 synpunkter alternativt klagomål. Klagomålstypen handlar främst om "Tjänsten" och då till exempel skolval, e-tjänst med mera, tjänster som medborgare blir erbjudna. Klagomålen har också handlat om bemötande, kompetens och tillgänglighet. Även ärenden som handlat om bråk mellan elever, kränkningar och avsaknad av lärare har mottagits.

Sammanlagt har det skickats 24 anmälningar till Skolinspektionen, under 2016 vilket är en ökning i jämförelse med för hela 2015 då antalet var 15. 13 av dessa har gällt kränkningar och fem otillräckligt stöd. Kritiken som riktats mot huvudmannen gäller

anmälningsplikten, enligt Skollagen kap 6, § 10, utredningsplikten både gällande kränkande behandling och särskilt stöd samt utvärdering av åtgärder i samband med både kränkningar och särskilt stöd/åtgärdsprogram. I samband med detta har kritik för brister i det förebyggande arbetet mot kränkande behandling också riktats mot huvudmannen. Skolorna har fått redogöra för hur de avser arbeta med detta framöver. Barn- och ungdomsförvaltningen har utarbetat en reviderad rutin för anmälan av kränkande behandling vilken kommer att förenkla det administrativa arbetet. I detta ligger en utbildningsinsats i LISA, (system för incident- och skadeanmälan). I rutinen ligger också en tätare uppföljning av enheterna via verksamhetscheferna.

Kvalitetsuppföljning med enheterna är en del i barn- och ungdomsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet är att skapa en dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Dialogen ger en bild av aktuellt läge på enheterna och dessutom kan intresse och utmanande frågor bidra till ännu mer utveckling. Program för resultatförbättring fungerar som en del av underlaget för Kvalitetsuppföljningen där barn- och ungdomsdirektör, verksamhetschefer samt en utredare med fokus på kvalitetsfrågor möter 1:a och 2:a linjens chefer.

I årets måluppfyllelse- och analysrapport har förvaltningen i några avseenden skiljt ut grundsärskolans måluppfyllelse från grundskolans. Skolverkets självskattningsverktyg, BRUK tillsammans med professionens egen bedömning ligger till grund för bedömning med avseende på de kommunala inriktningssmålen. Tidigare år har förvaltningen inte särskiljt grundsärskolan från grundskolans måluppfyllelse.

6.6. Framtiden

Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats på samtliga nivåer där arbetet med att utveckla resultatanalysen fortsätter. Skolorna behöver arbeta med att bedöma måluppfyllelse, jämföra, tolka, förklara och problematisera, reflektera och därifrån utforma åtgärder för vidare utveckling.

Ett verksamt och allmänt nyttjat sätt att utveckla verksamheten mot uppställda mål är ett systematiskt kollegialt lärande. Målet är att samtliga enheter kan beskriva hur det systematiska kollegiala lärandet leder till ökad måluppfyllelse. Utvecklingen av ett kollegialt lärande mellan skolor är ett sätt att dels stärka professionen och samtidigt ge möjlighet till att öka likvärdigheten i kommunens skolor.

Identifierade framgångsfaktorer är tydlig styrning med ett starkt ledarskap i en ändamålsenlig organisation vilket föranleder en belysning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att ytterligare utveckla verksamhetsområdet.

Genom att ytterligare stärka det förebyggande elevhälsoarbetet samtidigt som inriktningen är att tidigt identifiera barn och elever som riskerar att inte nå utbildningens mål och rikta väl underbyggda och dokumenterat verkningsfulla insatser till dessa så ökar vi möjligheten att nå högre måluppfyllelse, vilket är ett av verksamhetens främsta mål.

En fortsatt satsning inom naturvetenskap och teknik är ett viktigt utvecklingsarbete framåt. De senaste åren har tre större insatser inom området genomförts i Järfälla.

Dessa är NT-satsningen genom Skolverket, NTA som är ett undervisningsmaterial och dessutom KomTek som är en permanent resultatenhet under Kompetensnämnden där Barn- och ungdomsnämnden är en samarbetspartner. En ökad samordning av dessa tre delar skulle kunna bidra till högre måluppfyllelse inom området Naturvetenskap och teknik.

I syfte att förbättra kunskapen om grundsärskolan på huvudmannanivå avser förvaltningen att för första gången genomföra attitydundersökningen med grundsärskolan som en egen enhet. Tanken med det är att på ett strukturerat sätt fånga de attityder och åsikter som föräldrar har gentemot grundsärskolan. Förhoppningen är att ytterligare få syn på förbättrings- och utvecklingsområdena i grundsärskolan står inför.

En utmaning som redan är ett faktum och som kommer att kvarstå är rekrytering av skolledare, lärare och specialistkompetenser bland annat inom barn – och elevhälsans område. Svårigheten med rekrytering är densamma i hela landet och konkurrensen om skickliga skolledare, behöriga lärare och olika specialistkompetenser inom utbildningsområdet är stor. Det bidrar till en svårhanterlig lönestruktur där medarbetare med lång erfarenhet och anställning hamnar långt efter nyutbildade och nyanställda. Detta bidrar också till en personalrörlighet som kan inverka negativt på verksamheten.

6.7. Verksamhetsmått: Volymer och nyckeltal

6.7.1. Volymer

Antal Järfällaelever i undervisning	Utfall 2016			2 015			2 014		
	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi	Totalt	Egen regi	Ext regi
Förskoleklass	991	908	83	955	871	84	917	848	69
Grundskola	8 463	6 889	1 574	8 019	6 602	1 417	7 749	6 468	1 281
Grundsärskola och samundervisning	114	90	24	116	94	22	119	89	30
<i>Antal elever från andra kommuner</i>	110	110		124	124		117	117	
Summa	9 678	7 997	1 681	9 214	7 691	1 523	8 902	7 522	1 380

*Antal helårsplatser i genomsnitt vår- och hösttermin

Utbildning	Köp av tjänst (mnkr)			Köp av tjänst (%)		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	660,9	608,7	567,5	80%	80%	80%
Extern regi						
Kommunal verksamhet	27,5	23,4	21,3	3%	3%	3%
Friskolor	135,1	126,0	120,4	16%	17%	17%
Övriga statliga myndigheter	1,6	1,5	2,6	0%	0%	0%
Summa extern regi	164,3	150,9	144,3	20%	20%	20%
Summa	825,1	759,6	711,8	100%	100%	100%

Utbildning	Bruttokostnad per elev inklusive lokalkostnader			Bruttokostnad per elev exklusive lokalkostnader		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Egen regi	83,8	80,6	77,4	71,8	71,0	66,6
Extern regi						
Kommunal verksamhet	109,6	117,2	90,1	98,1	105,6	77,8
Friskolor	94,5	90,3	86,8	81,6	78,7	74,8
Övriga statliga myndigheter	-	-	-	-	-	-
Summa	86,2	82,8	79,0	74,1	72,8	67,9

6.7.2. Nyckeltal förskoleklass

Andel Järfällabarn som får sitt förstahandsval av skola*	2016	2015	2014
	90	85	94

* Avser kommunala skolor.

Antal elever som får modersmålsstöd	2016	2015	2014
Antal elever	159	141	160
Andel av samtliga i förskoleklass	16	15	17
Antal språk	15	19	16
Andel flickor	49	51	51
Andel pojkar	51	49	49

Elever som får specialplacering	2016	2015	2014
Antal specialplaceringar	9	5	4
Andel av samtliga Järfällaelever	1	1	1
Andel flickor	11	0	0
Andel pojkar	89	100	100

Elever med tilläggsbelopp	2016	2015	2014
Antal elever med tilläggsbelopp	17	23	23
Andel av samtliga Järfällaelever	2	2	2

Andel flickor	18	26	26
Andel pojkar	82	74	74

6.7.3. Nyckeltal grundskola

Andel Järfällabarn som får sitt första-handsväl av skola*	2016	2015	2014
	82	75	75

* Avser kommunala skolor

Elever med modersmålsundervisning	2016	2015	2014
Antal elever	2180	2116	1 950
Andel av samtliga Järfällaelever	26	26	24
Andel flickor	51	50	50
Andel pojkar	49	50	50
Antal språk	43	42	42

Studiehandledning på modersmål	2016	2015	2014
Antal elever	126	213	140
Andel av samtliga Järfällaelever	2	3	2
Andel flickor	35	33	48
Andel pojkar	65	67	52

Elever som får specialplacering	2016	2015	2014
Antal specialplaceringar	109	148	126
Andel av samtliga Järfällaelever	1	2	2
Andel flickor	11	26	25
Andel pojkar	89	64	75

*) i 2015 års antal ingår även externt placerade barn

Elever med tilläggsbelopp	2016	2015	2014
Antal elever med tilläggsbelopp	88	140	123
Andel av samtliga Järfällaelever	1	2	2
Andel flickor	32	16	25
Andel pojkar	68	84	75

7. KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR

7.1. Årets resultat med analys

Järfällas kommunala för- och grundskolor, inklusive avlyftsfinansierad del av Central förvaltning, redovisar ett resultat om -3,1 mnkr, vilket är 2,1 mnkr sämre än budgeterat nettounderskott på -0,9 mnkr.

mnkr	Bokslut 2016	Justerad Budget 2016	Avvikelse
Interna intäkter	1 271,2	1 246,2	25,0
Externa intäkter	37,9	17,8	20,1
Intäkter totalt	1 309,1	1 264,0	45,1
varav lokalpeng	179,7	166,8	12,9
Personalkostnader	-922,9	-909,4	-13,4
Lokalhyreskostnader	-179,7	-166,8	-12,9
Övriga kostnader	-211,7	-188,7	-22,9
Kostnader totalt	-1 314,2	-1 264,9	-49,3
Överskott Central förvaltning	2,1	0,0	2,1
Resultat	-3,1	-0,9	-2,1
Nyttjande av eget kapital	0,5	2,0	-1,4
Justerat resultat	-2,5	1,0	-3,6

7.1.1. Budgeterat underskott

Tidigare godkänd negativ driftbudget om -8,9 mnkr upphävdes 2016-02-05 (Dnr Bun 2015/75). Istället har nämnden godkänt en negativ budget om -0,9 mnkr (Dnr Bun 2016/181, 2016-05-25) enligt nedan:

-2,0 mnkr Av nämnd godkänt nyttjande av eget kapital (tidigare års överskott) avseende kompetensutvecklingsinsatser på 3 enheter.

+1,1 mnkr Av nämnd krävd återbetalning av tidigare års underskott. Avser 4 enheter.

-0,9 mnkr Totalt

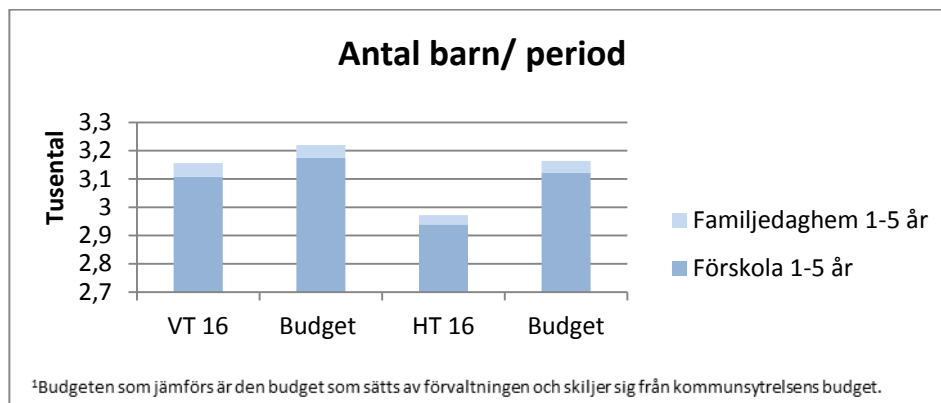
Eget kapital får användas som finansiering efter godkännande enligt ekonomistyrreglerna och påverkar resultatet negativt. För att få en rättvisande bild av innevarande års resultat för den löpande verksamheten bör detta exkluderas, vilket görs i det justerade resultatet. Det justerade resultatet uppgår till -2,5 mnkr vilket är 3,6 mnkr lägre än budget.

7.1.2. Avvikelsekommentarer

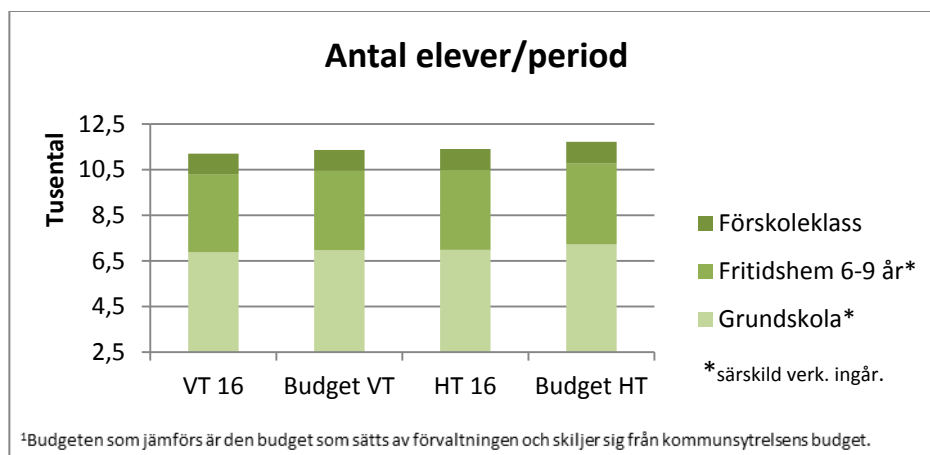
Intäkterna har under 2016 varit drygt 45 mkr högre än budget, vilket främst beror på ökade statsbidrag från Skolverket och Migrationsverket, där de kommunala för- och grundskolorna bl.a. fått medel för lågstadiesatsningen, lärarlönelyftet, läs- och läxlyftet, lovskola, matematiklyftet och förstelärare samt medel för asylsökande barn.

En annan förklaring till ökningen av intäkter är försäljning av verksamhet till barn och elever från andra kommuner som deltar i Järfällas kommunala verksamhet. Under året har Järfällas kommunala förskolor haft i genomsnitt 12 barn fler än budgeterat och i genomsnitt 31 fler elever i årskurs F-9.

Pengen till för- och grundskolorna visar däremot en negativ avvikelse mot budget, vilket förklaras av att både antalet barn och elever är lägre än budget. Diagrammen nedan visar budget och utfall för vår- och höstterminen.

Inom förskola och familjedaghem var barnantalet 52 barn lägre än budget under våren och 173 barn lägre under höstterminen.

Inom grundskola har elevantalet ökat något under året, men ligger i genomsnitt 164 elever lägre i förhållande till budget. Inom fritidsverksamheten var det i snitt 52 färre barn under 2016 och inom förskoleklassen var det 27 färre barn i snitt mot budget

Personalkostnaderna för 2016 är 923 mnkr, vilket är 13 mnkr högre än budget. Det förklaras av den personalsatsning som gjorts under året, finansierad av dels kommunala riktade medel men även av statsbidrag från Skolverket. Satsningen har bidragit till ökade löner och lärartäthet i verksamheten.

Lokalkostnaderna har ett högre utfall än budgeterat och beror på ny- och ombyggnation av fem kommunala enheter.

Övriga kostnader har ett utfall på 212 mkr, vilket är 23 mkr högre än budgeterat. Förklaringen till de högre kostnaderna finns att hämta inom flera olika områden. En förklaring är ökade kostnader för inhyrd personal, orsakat av svårigheter att rekrytera behörig personal och personal med specialistkompetens. För att uppfylla nya kriterier gällande digital undervisning har enheterna köpt in och rustat upp med ny teknik och tillhörande licenskostnader. Kostnader som till viss del är finansierad av den kommunala riktade satsningen på IT. Många enheter har även gjort renoveringar och rustat upp i form av lokalreparationer och gjort inköp av möbler och inventarier.

7.2. Investeringsredovisning

Investeringar 2016 för kommunala för- och grundskolor uppgick till 12,2 mnkr, vilket är 13,1 mnkr lägre än tillgängliga investeringsmedel och 2,7 mnkr högre än föregående år. Merparten av investeringarna avser inventarier, möbler och utrustning för inredning av nya eller renoverade lokaler. Det gäller framförallt för uppstarten av Herrestaskolan, Kvarnskolans och Olovslundskolans inflytt i nya lokaler och Fjällensskolan som bland annat köpt nya möbler till aulan och byggt om vaktmästeriet till samtalsrum. Övriga större poster avser bland kameraövervakning och högtalarsystem till Kvarnskolan och Herrestaskolan.

tkr	Ombudgerat		Tillgängligt 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015
	2016	från 2015			
IT-utrustning	1 000	7 000	8 000	1 987	1 400
Inventarier	11 000	6 330	17 330	10 262	8 100
Totalt	12 000	13 330	25 330	12 249	9 500

Bilaga 1 - Resultat per enhet

(tkr)	Resultat		
	Bokslut 2016	Justerad Budget 2016	Avvikelse
Resultatenhet			
Aspnäs för- och grundskola	-265	365	-630
Barkarby för- och grundskola	338	0	338
Berghem-Vattmyra grundskolor	-278	270	-548
Björkebyskolan	431	0	431
Fastebo1-Högby grundskolor	-287	0	-287
Fjällens för- och grundskola	-1 029	0	-1 029
Herresta för- och grundskola	-4 532	0	-4 532
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	-810	0	-810
Jakobsbergs förskolor	773	190	583
Järfälla Barn- och elevhälsa	735	0	735
Järfälla Språkcentrum	430	0	430
Kallhälls förskolor	411	0	411
Kvarnskolan	31	0	31
Källtorpskolan	-438	210	-648
Lundskolan	550	-500	1 050
Neptuni för- och grundskola	-605	0	-605
Olofslundskolan	-851	0	-851
Sandviks för- och grundskola	81	0	81
Skälby för- och grundskola	-527	-950	423
Söderhöjdens förskolor	-160	0	-160
Söderhöjdens grundskolor	190	0	190
Ulsättra för- och grundskola	-59	0	-59
Vattmyra förskolor	-2	0	-2
Viksjo förskolor	-22	0	-22
Viksjöskolan	754	-510	1 264
Totalt	-5 141	-925	-4 216

Bilaga 2 - MÅLUPPFÖLJNING – Verksamhetsberättelse 2016**Trendpilar**

Mycket positiv trend

Positiv trend

Oförändrad trend

Negativ trend

Mycket negativ trend

Ingen uppgift

Symboler måluppföljning

Målet är uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är inte uppnått

Ingen uppgift

FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG**Inriktningsmål – Framtida tillväxt**

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Förskolan i Järfälla byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.	Andel av de som erbjudits plats i förskolan som fått det på önskat datum *) (Öka från 46 procent)	46	27	38		
	Andel barn som fått sitt 1:a handsval vid val av förskola (Öka från 60 procent)	60	52	61		
	Andel föräldrar som kan rekommendera sin förskola **) (Öka från 87 procent)	89	89	89		
	Andel föräldrar som är nöjda med sin förskola **) (Öka från 87 procent)	89	89	90		
Sammanfattande bedömning av inriktningsmålet/effektmålet						

*) Mått hämtade från KKiK, Kommunens kvalitet i korthet.

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej

Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje barn i förskolan ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)			3		
	BRUK (3.6) Förskolan stimulerar och utmanar barns utveckling och lä-			3		

	rande med utgångspunkt i barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter (Minst 2 av 4) *)					
	Andel föräldrar som anser att barnen stimuleras och får uppgifter och utmaningar som leder till utveckling och lärande **) (Öka från 88 procent)	91	94	93		
Sammanfattande bedömning av inriktningsmålet/effektmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Inne- och utemiljön i kommunens förskolor är fria från gifter och verksamhetens är miljö- och klimatanpassad.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)		3	3		
Bedömning av effektmålet						
Förskolans personal har kunskap om miljö och hållbar utveckling.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)			3		
	Andel föräldrar som upplever att barnen lär sig om miljö i förskolan **) (Öka från 70 procent)			93		
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande bedömning av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning inkluderar vet ej-svar.

Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje barn ska känna trygghet, att	Professionens egen bedömning av målområdet		3	3		

de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i förskolan	(Minst 2 av 4) *)					
	Andel föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i förskolan **) (Öka från 91 procent)	94	94	94		
	Andel föräldrar som upplever att personalen bemöter sitt barns behov och önskemål med respekt **) (Öka från 87 procent)	94	96	95		
Bedömning av effektmålet						
Inget barn i Järfällas förskolor ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	Andel föräldrar som anser att personalen aktivt motverkar att något barn behandlas illa **) (Öka från 90 procent)	93	93	93		
	Antal ärenden från Skolinspektionen/Barn- och elevombud, BEO	i.u	i.u	1		
	Antal rapporteringar kring kränkningar i systemet för incident- och skadeanmälan (LISA)	i.u	i.u	4		
Bedömning av effektmålet						
Varje barn i kommunens förskolor ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.	Professionens egen bedömning av hur samarbetet/inflytandet mellan förskola och hem fungerar. (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	Andel föräldrar som är nöjda med det inflytande de har i verksamheten **) (Öka från 83 procent)	86	86	85		
	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och idéer tas tillvara **) (Öka från 90 procent)	93	93	91		
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB

Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Skolan i Järfälla byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.	Andel elever som kan rekommendera sitt fritidshem **) (Öka från 80 procent)	88	90	90		
	Andel föräldrar som kan rekommendera sitt barns fritidshem **) (Öka från 60 procent)	i.u	i.u	83		
Sammanfattande bedömning av inriktningsmålet/effektmålet						

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev i fritidshemmet ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som <i>möjlig-avseende</i> kunskaper, normer och värden.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	2		
	Andel föräldrar som anser att barnen stimuleras och får uppgifter och utmaningar som leder till utveckling och lärande "Fritidshemmets verksamhet utgår från mitt barns intressen och erfarenheter" **) (Öka från 80 procent)	81	84	76		
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet/effektmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar

7.2.1. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Inne- och utemiljön i kommunens fritidshem är fria från gifter och verksamhetens är miljö- och klimatanpassad.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *	i.u	3	3		
Bedömning av effektmålet						
Fritidshemmens personal har kunskap om miljö och hållbar utveckling.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *	i.u	i.u	3		
	Andel föräldrar som upplever att barnens lär sig om miljö i fritidshemmet (Öka från 70 procent)	i.u	i.u	89		
	Andel elever som upplever att de lär sig om miljö i fritidshemmet (Öka från 70 procent)	i.u	i.u	64		
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

7.2.2. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i fritidshemmet	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *	i.u	3	3		
	Andel elever som känner sig trygga i fritidshemmet **) (Öka från 88 procent)	95	94	94		
	Andel föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i fritidshemmet (Öka från 88 procent)	i.u	i.u	91		
	Andel föräldrar som upplever att personalen bemöter sitt barns behov och önskemål med respekt **) (Öka från 80 procent)	i.u	i.u	87		
Bedömning av effektmålet						
Inget barn i Järfällas fritidshem ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *	i.u	i.u	3		
	Andel föräldrar som anser att personalen aktivt motverkar att något barn behandlas illa **) (Öka från 80 procent)	i.u	i.u	88		
	Antal ärenden från Skolinspektionen/Barn- och elevombud, BEO	i.u	i.u	0		
	Antal rapporteringar kring kränkningar i systemet för incident- och skadeanmälan (LISA)	i.u	i.u	0		
Bedömning av effektmålet						
Varje elev i kommunens fritidshem ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.	Professionens egen bedömning av hur samarbetet/inflytandet mellan skola och hem fungerar. (Minst 2 av 4) *	i.u	i.u	3		
	Andel elever som					

	upplever att de får vara med och påverka vad de gör på fritidshemmet **) (Öka från 80 procent)	i.u	i.u	88		
	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och idéer tas tillvara (Öka från 80 procent)	i.u	i.u	87		
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning och inkluderar vet ej-svar.

UTBILDNING

Inriktningsmål – Framtida tillväxt

Förskoleklass och Grundskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Skolan i Järfälla byggs ut i den takt som möter behoven hos invånarna samtidigt som kvaliteten i verksamheten fortsätter utvecklas.	Andel elever som fått sitt 1:a handsval vid val av skola, Förskoleklass/ årskurs 6 (Öka från 94 procent)	94/75	85/75	90/82		
	Andel elever som kan rekommendera sin skola **) (Öka från 73 procent)	78	80	80		
	Andel föräldrar som kan rekommendera sitt barns skola **) (Öka från 77 procent)	82	83	83		
	Andel föräldrar som är nöjda med sitt barns skola "Jag är nöjd med verksamheten på min skola" **) (Öka från 77 procent)	80	84	84		
Bedömning av effektmålet						
Kommunens elever ska känna trygghet i sitt val av gymnasieutbildning	Andel elever i årskurs 9 som uppger att studie- och yrkesvägledningen varit ett stöd i valet av gymnasieutbildning	i.u	i.u	84		

	(Öka från 75 procent)					
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

***) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

Inriktningsmål – Kvalitativ välfärd

Förskoleklass och Grundskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev i skolan ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)			3		
	Andel elever som vet vad de ska kunna för att nå målen i de olika ämnena ”Jag vet vad jag ska kunna för att nå kunskapskraven i de olika ämnena” **)	88	86	87		
	(Öka från 85 procent)					
	Lärarna på min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det **)	91	91	91		
	(Öka från 88 procent)					
	Mina lärare förväntar sig att jag ska nå målen (kunskapskraven) i alla ämnen **)	93	93	94		
	(Öka från 90 procent)					
Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8 ****)	73	69	71			
(Öka från 69 procent)						
Andel elever som når målen (kunskapskraven) i alla ämnen **)	76	75	73			
(Öka från 76 procent)						
Bedömning av effektmålet						
Folkbokförda elever i Järfälla ska i stigande grad uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program.	Meritvärdet i årskurs 9 (Öka från 218 poäng)	218	230	225		
	Andelen (folkbokförda) elever i Järfälla (kommuns skolor) som är behöriga till gymnasieskolans nationella program	89	88	83		

	(Öka från 88 procent)					
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

****) Värde hämtat från Kommunens kvalitet i korthet, KKIK

Grundsärskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev i skolan ska utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, <i>avseende</i> kunskaper, normer och värden.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)			3		
	BRUK (3.1) Vår skola tar ansvar för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och en grund för fortsatt utbildning (Minst 2 av 4) *)			3		
	BRUK (3.3) Undervisningen anpassas till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (Minst 2 av 4) *)			3		
	Andel elever i grundskolan som får betyg enligt skollagen 11 kap. § 19-23			100		
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet/effektmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

****) Uppgift kommer i verksamhetsberättelse och årsbokslut

Inriktningsmål – Miljö och klimat

Förskoleklass och Grundskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Inne- och utemiljön i kommunens skolor är fria från gifter och verk-	Professionens egen bedömning av målområdet		3	3		

samhetens är miljö- och klimatanpassad.	(Minst 2 av 4) *)					
Bedömning av effektmålet						
Skolans personal har kunskap om miljö och hållbar utveckling.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)			3		
	Andel elever som upplever att de lär sig om miljö i skolan **)			81		
	(Öka från 70 procent)					
	Andel föräldrar som upplever att barnen lär sig om miljö i skolan **)			91		
	(Öka från 70 procent)					
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

**) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Förskoleklass och Grundskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i förskolan	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)		3	3		
	Andel elever som känner sig trygga i skolan **)	90	91	92		
	(Öka från 90 procent)					
	Andel föräldrar som upplever att personalen bemöter sitt barns behov och önskemål med respekt **)	88	91	89		
	(Öka från 80 procent)					
	Andel föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i skolan			89		
	(Öka från 85 procent)					
	Andel elever som upplever att de blir bra bemötta av vuxna på skolan			89		

	(Öka från 85 procent)					
	Andel elever som upplever att de blir bra bemötta av andra elever på skolan	i.u	i.u	87		
	(Öka från 83 procent)					
Bedömning av effektmålet						
Ingen elev i Järfällas skolor ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	Andel föräldrar som anser att personalen aktivt motverkar att något barn behandlas illa **)	84	85	85		
	(Öka från 80 procent)					
	Antal ärenden från Skolinspektionen/Barn- och elevombud, BEO	i.u	i.u	24		
	Antal rapporteringar kring kränkningar i systemet för incident- och skadeanmälan (LISA)	i.u	i.u	75		
Bedömning av effektmålet						
Varje elev i kommunens skolor ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.	Professionens egen bedömning av hur samarbetet/inflytandet mellan förskola och hem fungerar. (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	Andel elever som upplever att de deltar i planeringen av sin egen kunskapsutveckling och sitt lärande **)	92	93	93		
	(Öka från 80 procent)					
	Andel elever som upplever att de kan välja mellan olika sätt att arbeta i skolan **)	82	81	80		
	(Öka från 80 procent)					
Andel föräldrar som är nöjda med det inflytande de har i verksamheten **)	81	82	82			
(Öka från 75 procent)						
Bedömning av effektmålet						
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet						

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

***) Värdena är hämtade från kommunens attitydundersökning, inkluderar vet ej-svar.

Grundsärskola

Effektmål	Resultatmått/ Indikator	2014	2015	2016	Trend	Målet uppnått?
Varje elev ska känna trygghet, att de blir sedda och respekterade av andra barn och vuxna och att de är en del av den sociala gemenskapen i förskolan	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	BRUK (2.3) Utifrån kunskap om mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar kan eleverna i skolan samspela med andra människor och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
Bedömning av effektmålet					i.u	
Ingen elev i Järfällas skolor ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.	Professionens egen bedömning av målområdet (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	BRUK (2.4) Skolan bedriver ett målriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
Bedömning av effektmålet					i.u	
Varje elev i kommunens skolor ska känna delaktighet i och ha inflytande över beslut som rör dem själva och den verksamhet de finns i.	Professionens egen bedömning av hur samarbetet/inflytandet mellan förskola och hem fungerar. (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
	BRUK (2.6) Skolan ger eleverna ett reellt inflytande och stimulerar dem fortlöpande att ta aktiv del i arbetet att vidareutveckla utbildningen (Minst 2 av 4) *)	i.u	i.u	3		
Bedömning av effektmålet					i.u	
Sammanfattande måluppfyllelse av inriktningsmålet					i.u	

*) Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

